גאלדפאדענס טהעאַטער מאגאזין.

קבצנזאָהן
עט הונגערמאַן

מעלאָדראַממאַ אין 4 אַקטען אונ אין 5 בילדער

פערפאסט פאָן

אברהם גאלדפאדען

(די מוזיק, די קאָסטיומען און די דעקאָראַציאָנען צוא דער פיעסע
וועננען צוזאַמענגעשטעלט פון דעם פערפאססער).

פערלאג י. לידסקי בוכהענדלער, ווארשא נאלעווקי 32.

ТЕАТРЪ
00589 — 6 FEB 1917
Н. С. [illegible]

Книгоиздательство
„ИЗРАИЛИТЪ"
Вильна, Рудницкая, 10

ווארשא. תרס"ה.
דרוק ש. ב. לאנדא, נאלעווקי 38.

Еврейскій театръ Гольдфадена.

КАПЦЕНСОНЪ и УНГЕРМАНЪ

Сочиненіе

Авраама Гольдфадена.

ВАРШАВА 1905.
Типографія Ш. Б. ЛАНДЕ, Налевки № 38.

Дозволено цензурою
Варшава, 10 февраля 1906 г.

פּערזאָהנען

ר׳ יצחק אײן אַלְטֶער מַאן פון אַ יָאהר 60

חנה זיין טָאכְטֶער אײן אַלְטֶע מויד פין אַ יָאהר [illegible]

שלמה חַנָה׳ס אַ גֶעשְׁוָועסְטֶער קִינְד אַ יוּנְגֶער מַאן פון אַ יָאהר [illegible]
מִיט אַ קײליכְדִיג שְׁוַוארְץ בֶּערְדיל – סָאלִיד גֶעקְלֵײדְעט

קבצנזאהן
הונגערמאן
} צְווייא זוּלִיקֶעס קָארְטֶענְשְׁפִּילֶערס אָפְּגֶערִיסֶענֶע
אין דְרִיטֶען אַקְט קַבְּצָנְזָאהן שֶׁעהן גֶעקְלֵײדֶעט

אײן אלטער בײכֶער מַאן אויף דֶעם בולְוואר

סאריצא
מארגאשע
} צְווייא נֶעשֶׁער מֵיידְלֶעך

דער גרעבער — יִדֶען — בטלנים — הינ[illegible] — .

ערשטער אקט

(שטעלט פֿאר ר׳ יצחק׳ס ציממער — איינפֿאַך מעבלירט)

יצחק אַ – אַי – אַי אִיךְ וֵויים נִיט בְּנֶאֱמָנוּת, ווִיא הַאלְטִין עֶס אוֹיס דִיא טַאטְעס וָואס הָאבִּין עֶטְלִיכֶע עֶרְוַואקְסֶענֶע טֶעכְטֶער? אָט הָאבּ אִיךְ נָאר אַיין טָאכְטֶער – אַבַּת יְחִידָה בִּיז הוּנְדֶערְט אוּנ צְוָואנְצִיג יָאהר, בִּין אִיךְ שׁוֹין גְרָאה אוּנ אַלְט גְוָוארִין דוּרְךְ אִיהר. וָואלְט זִיא נִיט גְיוֶועזִין קֵיין צִיינְצִיגֶע בַּייא מִיר, אָדֶער וָואלְט אִיהר מוּטֶער נִיט גְוֶועהְן אָפּ גִישְׁטָארְבִּין אַזוֹי פְּרִיה! וָואלְט אִיךְ אִיהר אַזוֹי נִיט נָאךְ גִיגֶעבִּין! גִיבּ אִיר נִיט נָאךְ. וֵויינְט זִיא אוּנ שֶׁעלְט זִיךְ, אוּנ אִיךְ קָען דָאס נִיט צוּ זֶעהְן – אִיךְ בִּין דָאךְ אַ צֶערְטְלִיכֶער פַאטֶער. גִיבּ אִיהר יוֹא נָאךְ אִיז נָאךְ עֶרְגֶער פַארְפִיהְרְט זִיא אַזֶעלְכֶע מַעֲשִׂים וָואס אִיךְ פַארְשְׁטֶעה זִיא נָאר נִיט = אָט הָאט זִיא זִיךְ אַיין אַלַאנְגֶע צַייט אַרַיינְגִינוּמֶען אִין קָאפּ, אַז אַנְדֶערְשׁ קָען זִיא קַיין כַּלָּה נִיט וֶוערִין נָאר אוֹיף אַזַא־נַארְט ווִיא אִין דִיא בִּיכֶער שְׁרַייבְּט. נָאר עֶפִּיס אַלִיעֶבֶּע מוּז זִיא פְרִיעֶר שְׁפִּיעלֶען... אִיךְ וֵויים וָואס זָאגְט אִיז פַאר אַשְׁפִּיעל? מַיין טַאטֶע. מַיין מַאמֶע מַיינֶע אָבוֹת אֲבוֹתֵינוּ הָאבֶּען פוּן דֶער שְׁפִּיעל נִיט גְיווּסְט –. אִיךְ פְלֶעג אִיהר אָבֶּער נִיט אַיין מָאהְל זָאגִין: הַנְהָלֶע! ווֶער ווֵייסְט צוּ וָואס דִיא בִּיכְלֶעךְ וֶועלִין דִיךְ בְּרֶענְגֶען!.. הָאט זִיא זִיךְ אָבֶּער אַיין מָאהְל אַרַיינְגֶענוּמֶען אִין קָאפּ, אוּנ אִיךְ קָען עֶס אִיהר פוּן דֶעם קָאפּ נִיט אַרוֹיס שְׁלָאגֶען, סַיי מִיט גוּטִין סַיי מִיט בֵּייזֶען –, דִיא פַיינְסְטֶע יוּנְגֶע לַייט הָאט מֶען אִיר אִיבֶּער גֶערֶעט. אוּנ זִיא הַאלְט זִיךְ אַיינְס: נַיין אוּנ נַיין! וָואס דֶען ווִילְסְטוּ? הָאט זִיא עֶפִּיס מְשׁוּגָעֶנֶע תְּנָאִים, עֶרְשְׁטִינְס וִויל זִיא אַז דֶער חתן אִיהְרֶע זָאל קֶענֶען רֶעדְן דַייטְשׁ, אָבֶּער גוּט דַייטְשׁ. צְוַוייטִינְס מוּז דֶער חתן הַייסֶען פְרַאנְץ –. דְרִיטֶענְס מוּז עֶר קֶענֶען מִיט אִיהר שְׁפִּיעלֶען אַלִיבֶּע. אוּנ פִירְטִינְס

[illegible] ער האבן שיינע שווארצע וואנצעלעך.. אונ נאך נאך עפעס אוועלכע משוגהנע תנאים!... היינט געה זיך איהר אפ אזא נפש מיט דיא אלע גילדערנע מעלות? – איך ווייס ניט וויא זיא אליין איז שוין ניט מיד זיכענדיג? ווען איך האב גיוואלט מיט איהר אשידוך טוען איז זיא אלט געווען אכטצעהן נייגטצעהן יאר. פון דאמאלס וועגען שוין צעהן יאר אוועק אונ זיא האלט זיך אין איין עקשנין. זיא האט שוין איהר שיינקייט אנגעווארן. זיא איז שוין אלט גיווארן. זיא האט מיך שוין גראה אין אלט גימאכט אונ גאט ווייסט וואס דער סוף וועט זיין אוי – אוי – אוי –.

שלמה וואס מאכסטו גוטס יצחק! –

יצחק קוק אן שלמה? פון וואנען ביסטו עס אויבגעוואקסן? אדראם אזה אטייערער גאסט! (זייא צו קושן זיך)

שלמה פון וואנען? וועל איך דיר שוין שפעטער דערצעהלען דוא זאג מיר וואס הערט זיך ביא דיר. וואס מאכט דיין פאמיליע וואס מאכט דיין ווייב פעסעלע. וואס מאכט הנהלע איז זיא נאך אזוי שעהן וויא זיא איז גיוועזין? זיא געהער שוין אודאי זיין אמאמע פון קינדערלעך?..

יצחק פרעג ניט עס איז מיר ביטער. – מיילא פון מיין פעסעלען איז שוין לאנג ניטא צו ריידין עליה השלום. איך האב בעסער צרות פון דער לעבעדיקער לעבין זאל זיא!

שלמה וואס איז? וואס איז פאר אנייעס!

יצחק שטעל דיר פאר איין חנהלה איז...

שלמה איז וואס!

יצחק איז וואס! וואס חאפסטו! שרעק דיך ניט! – מיין חנהלע זיצט נאך אמיידעל אונ האט נאך ניט התונה געהאט! – אדראבא טעטער פרייער וואס גיט מען זיך פאר אעצה!

שלמה איך וועל דיר זאגין אגשר האט זיא רעכט – ניהטין דארפסטו זיא ניט, אפשר געפעלט איהר ניט קיינער מוזטו ווארטען – גלייב מיר איהר באשערטער וועט קומען אין שטוב אריין –

יצחק דיא באשערטע האבין שוין אויך אויפגיהערט צו קומען פארגעס ניט אז זיא איז שוין קרוב ביא דיא שלשים... וועסט זיא גאר ניט דערקענען.

וִויא אִיז שׁוֹין אִיהְר שֵׁיינְקֵייט זִיא הָאט מִיךְ שׁוֹין גְרָאה אוּנ אַלְט גִימַאכְט – אוּנ התונה הָאבְּן אַלְץ נִיט! –

שלמה דָאס זָאל דִיר זַיין דִיא לֶעצְטֶע דַאגָה, פַארְקֶערְט מִיךְ פְרֵייט עָס וָואס זִיא הָאט נָאךְ נִיט חתונה גִיהַאט – דִיא גֶעדֶענְקְסְט אַז מִיר זֶענֶען אִין שְׁכֵינוּת גֶעזֶעסֶען? הָאסְטוּ אוּנ אפשר זִיא אַלֵיין נִיט אַזוֹי פִיל גֶעווִיסְט, וִויא אִיךְ הָאבּ זִיא לִיעבּ גִיהַאט, נָאר עָס הָאט זִיךְ אַלְץ נִיט גֶעמַאכְט, אִיךְ זָאל פַאר אִיהְר חתונה הָאבִּין. מַיינֶע גֶעשֶׁעפְטֶען הָאבִּין מִיךְ אַוֶועק גִירוּפִין נָאךְ אוֹיסְלַאנְד אוּנ הָאבּ דָארְטֶען התונה גִיהַאט, דִיא פְרוֹיא אִיז מִיר אָפְּגֶעשְׁטָארְבִּין קֵיין קִינְדֶער הָאבּ אִיךְ נִיט, פַארְמֶעגְלִיךְ בִּין אִיךְ, מַיין חַאַראַקְטֶער קֶענְסְטוּ אוֹיךְ – נָא? –

יצחק וָואס נָא?

שלמה נָא! מֶען דַארְף דִיר אפשר אַרַיין לֵייגִין אַפִינְגֶער אִין מוֹיל? פַארְשְׁטֵייסְט נִיט וָואס אִיךְ מֵיין?

יצחק וָואס מֵיינְסְטוּ?

שלמה פֶעלְט אַייךְ וִויא עֶר מַאכְט זִיךְ תְּמִימוּתְ'י? אִיךְ וֵויים אפשר וִוילְסְטוּ נִיט הָאבּ אִיךְ נִיט וָואס צוּ רֵיידִין!...

יצחק אִיךְ וִויל נִיט? כִּיהֵייסְט אִיךְ דַארְף נָאךְ הָאבֶּען אַבָּעסֶער גְלִיק? אוֹיף מִיר קֶענְסְטוּ קְלֶערִין אַז אִיךְ זָאל נִיט וֶועלִין.

שלמה וָואס דֶען מֵיינְסְטוּ זִיא וֶועט נִיט וֶועלִין? ע דָאס זָאל דִיר זַיין דִיא לֶעצְטֶע דאגה. אִיךְ וֶועל שׁוֹין וִויסֶען וִויא זִיא צוּ נֶעמֶען!

יצחק דָאס שְׁלָאג דִיר אַרוֹיס פוּן קָאפּ. מַאךְ זִיךְ נִיט פַאר אַנָא בְּרִיָה יֶענֶע פָארֶערְט אַזֶעלְכֶע זַאכֶען וָואס...

שלמה לָאמִיךְ הֶערִין נָא וָואס וִואס?

יצחק עֶרְשְׁטִינְס וִויל זִיא דֶער פְּאַן זָאל קֶענֶען רֵיידְן דַייטְשׁ! אָבֶּער גוּט דַייטְשׁ.

שלמה נָא דָאס אִיז אַקְלֵיינִיקֵייט – וַוייטֶער!

יצחק צְוֵוייטִינְס מוּז זִיא פְרִיעֶר מִיט אִיהְם אַלִיבֶּע שְׁפִּיעלֶען

שלמה הֶערְסְטוּ דָאס אִיז דָאךְ אוודאי גוּט! –

יצחק קוּק אָן! קוּק אָן! וִויא הָאסְטוּ זִיךְ אוֹיס גֶעלֶערִינְט דִיא מלאכה?. דְרִיטִינְס וויל זִיא אַז אִיהְר חתן זָאל נָאר הַייסֶען פראנץ!.

שלמה הַא?

יצחק הַא ?! אוּנ פִּירְטִיגְס מוּז עֶר הָאבִּין שֶׁעהֶנֶע שְׁוַוארְצֶע וַואנְצִילֶעךְ אוּנ דוּא הָאסְט נָאר אַזַא בָּארְד ! ....

שלמה וָואס רֶעדְסְטוּ ? אִיךְ פֶערְשְׁטֶעה דִיךְ נִיט ?

יצחק הֶערְסְטוּ דָאס אִיז דָאךְ דִיא מכה וָואס אִיךְ פֶערְשְׁטֶעה דָאס אוֹיךְ נִיט . — אִיךְ פֶערְשְׁטֶעה נָאר אַזוֹי פִיל אַז דָאס אִיז אַקוֹל פוּן דִיא וִויכְטֶע בִּיכֶלֶעךְ אוּנ דוּרְךְ זַייא אִיז אַזוֹי אוּמְגְלִיקְלִיךְ .

שלמה דִיל קֵיין קָאפּ נִיט ! — דָאס וֶועסְטוּ מִיר נִיט אֵיינְרֵיידִין בִּיכֶער פֵיינֶען אוֹיס דֶעם מֶענְטְשׁ׳עֶן ; דָאס וַואהְר גֶעבִּילְדֶעטֶע פְרֵיילֵיין וֶועט פוּן אַזֶעלְכֶע פִּיכֶּעֶע זַאכֶען נִיט רֵיידִין — דָא פֶערְשְׁטֶעה אִיךְ מוּז עֶפֶּעס אַנְדֶערְשׁ זַיין דוּא הָאסְט זִיא וַואהְרְשֵׁיינְלִיךְ שְׁלֶעכְט עֶרְצוֹיגִין . זִיא הָאט נָאר גִיקֶערְט עֶפֶּעס נַאשֶׁ׳ין פוּן דִיא בִּיכֶער אוּנ עֶס רַאכְט זִיךְ אִיהְר אַז זִיא אִיז גֶעבִּילְדֶעט . נָאר דָאס אִיז אַקְלֵיינִיקֵייט אִיךְ וֶועל שׁוֹין וִויסֶען וִויא זִיךְ מִיט אִיהְר צוּ פִיהְרֶען . דוּא וַוייז זִיא מִיר נָאר ! =

יצחק הַלְוַואי ! — אַז דוּ נֶעמְסְט זִיךְ אוּנְטֶער לָאז דִיר גָאטְט הֶעלְפֶען . אִיךְ טְרַאכְט אַז ס׳וֶועט צוּ גֶעהְן שְׁווֶערְלֶעךְ . נָאר אֵיין זַאךְ נֶעם אִיךְ מִיט דִיר אוֹיס : דוּא וַוייכְט דָאךְ אַז זִיא אִיז בַּייא מִיר אֵיין אוֹיג אִין קָאפּ , זָאלְכְט זִיא נִיט חלילה דֶערְגְזֶעגֶען , וָואס אַאַרְט דִיךְ ! . גִיבּ אִיהְר נָאךְ וָואס זִיא וִויל . אַנְדֶערְשׁ וֶועסְטוּ מִיט אִיהְר נִיט אוֹיסְקוּמֶען . וַוייל אֵיין עקשן אִיז זִיא קֵיין קְלֵיינִיגְקֵייט . נָאר וַוארְט דוּא הָאסְט נָאךְ צַייט בִּיכְט דָאךְ עֶרְשְׁט פוּן וֶועג . קוּם רוּה דִיךְ אוֹיס . לָאמִיר עֶפֶּעס צוּ בַּייסֶ׳ן . אִיךְ וֵוייס אפשר הָאט דִיךְ דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער צוּ גִישִׁיקְט וִויא אמלאךְ . אִיךְ וָואלְט אוודאי צוּ פְרִידִין גִיוֶועהְן (בֵּיידֶע אַבּ

(חנהלע קומט אן ליינעדיג אונ פערטיעפט אין אביכעל וואס זיא האלט אין דיא הענד) .

חנהלע לַאנְגֶע , לַאנְגֶע שְׁפַּאנְדִין זִיא אִין טִיעף שְׁוַוייגֶען פֶערְזוּנְקֶען . אֵיינֶער אַנְאוּנְטֶער בְּרָאבֶענֶע מַאיֶזעשְׁטִילֶע הֶערְשְׁטֶע אִים צִימֶער . מִיט פֵייעֶרִינֶע בְּלִיקֶען שׁוֹיעֶטֶע זִיא פְרַאנְץ אַן , אוּנְד זַיין הֶערְץ פָּאכְטֶע פִיעבֶּערִישׁ ..

(זיא רעט צו זיך) גְרוֹיסְאַרְטִיג ! ס׳הֵייכְט וָואס הֶערְץ הָאט אִיהְם גִיקְלַאפְּט .

(זיא ליינט ווייטער) עֶנְדְלִיךְ וֶוענְדֶעט עֶר זִיךְ צוּ קַארָאלִינָא דִיא הֶענְדֶע פַאלְטֶענְד אוּנְד שְׁפְּרַאךְ , אָה דוּא מַיין עֶנְגֶעל מִיט וֶועלִיבֶּעם צוֹיבֶּער הָאסְטוּ מִיךְ

אָמְשְׁטְרִיקְט! — דַיינֶע אױגִין שַׁיינֶען מִיר װִיא דֶער מָארְגִין זָא הֶעל! —
דַיינֶע נַאזֶע אָה דַיינֶע נַאזֶע , אִין דִיא נַאזֶע אַלֶער גַאז!.

(זיא רעדט צו זיך) גְרױסְאַרְטִיג! װִיא דֶערְלֶעבּ אִיךְ שׁױן מֶען זָאל מִיר דָאס זָאגֶען װַייטֶער.

(זיא לײנט װײטער) דַיין גֶעטְלִיכֶעס בִּילְד זֶעהֶע אִיךְ אוּם טְרױמֶע! — נוּר אַיין װָארְט מַיינֶע טַייעֶרֶע ,אוּנ דוּא בֶּעגְלִיקְסְט מַיין דַא זַיין. בַּייא דִיזֶען װָארְטֶען װַארְף זִיךְ פראנץ צוּ אִיהְרֶען פִיסֶען , אִיךְ װַיינְטֶע. נוּר דִיזֶעס װָארְט אִיךְ לִיעבֶּע דִיךְ זָאגְסְט שְׁטֶערְבּ אִיךְ .

(זיא רעדט צו זיך) ס׳אִיז נָאר אַפֶּערְגְנִיגֶען װִיא מֶען אִיז אַזױ פֶערְלִיבְּט אַי בֶּענֶעדַייעֶ אִיךְ דִיךְ קאראלינא! װַייטֶער!

(זיא לײנט װײטער) טִיעף בֶּעװֶעגְט פוּן דֶען זִיפְצֶען אִיהְרֶעס פִיעל גֶעלִיבְּטֶען פראנץ רֵייכְטֶע אִיהְם קאראלינא אִיהְר אַלַאבַּאסְטֶער — װַייסֶעס הֶענְדְכֶע אוּנ זַאנְג :

אִיךְ װֵייס נִיכְט װָאס מִיר פֶּעהְלט
אִיךְ שְׁטַארְבּ פַאר אוּנְגִידוּלְד
װָאס מִיךְ אַמְהֶערְצִין קְװֶעלֶעט
דְרַאן אִיז דִיא לִיעבֶּע שׁוּלְד
אָ יַא — אָ יַא — דיא לִיעבֶּע
זִיא הָאט מִיךְ אָמְגֶעבְּרַאכְט
זִיא הָאט מִיךְ אָרִימֶעס מֶערְכִין
אוּם קְרַאנְקֶען בֶּעם גִיבְּרַאכְט
דִיא רָאזֶען נִיעדֶערְבְּלִיהֶען
דִיא בְּלֶעטֶער פַאלְלֶען אַב
נוּאנְן דָא מִיךְ נִיכְט עֶרְװַארְטֶעס
עֶרְװַארְטֶעט מִיךְ דַאס גְרַאב..
אָ יַא אָ יַא . .

(זיא רעדט צו זיך) שֶׁעהְן , שֶׁעהְן! — װָאס דֶען? ס׳אִיז דֶען נִיט אֱמֶת? װַייטֶער!

(זיא לײנט װײטער) קוּים הָאטֶע קאראלינע דַאס לִיעד גִיעֶנְדִיגְט דַא פִיעל זִיא פראנצען

אִים דֶען הַאלְזֶע דִיא אָטְהֶעמצִיגֶען זִיךְ צֶערְטְלִיךְ . אוּנְד קוּים וָואלְטֶע פְרַאנְץ אַיינֶען קוּס אוֹיף אִיהְרֶע וַואנְגֶען דְרִיקֶען אַלְס אָה וָועה הָעלְכֶע אִיבֶּערְרַאשׁוּנְג . דַא עֶפְּענְטֶע זִיךְ פְּלֶעצְלִיךְ דִיא טִיהָער דֶעם צִימֶערְס אוּנ קַארַאלִינֶעס פַאטֶער טְרַאט רַאשׁ הִינֶען אַיין עֶרְשְׁרָאקֶען אוּנ בֶּאשֶׁעמְט פַארְשְׁטֶעקְט זִיךְ פְרַאנְץ אִין דֶעם ווִינְקֶעל דֶעם צִימֶערְס קַארַאלִינַא מַאהְט דָאס זֶעלְבֶּע אוֹיף דֶער עֶנְטְגֶעגֶענְגֶעזֶעצְטֶען זַייטֶע , עֶרְבִּיטֶערְט אִיבֶּער דֶעם לִיבְּהַאבֶּער זַיינֶער טָאכְטֶער , טְרַאט דֶער אַלְטֶער מִיט שְׁטְרֶענְגֶען שְׁרִיטֶען אוֹיף אִיהְם צוּ ! – וַואס ? הִיעֶר אִין מַיינֶעם הוֹיזֶע וַואגְסְט דוּא זֶעלְבֶּעס צוּ בַּאגֶעהְן ? דוּא נִידֶערְטְרֶעכְטִיגֶער ! וֶוער הָאט דִיר דָאס עֶרְלוֹיבְּט ? פָארְט , אוּם אוֹיגֶענְבְּלִיק זָאנְסְט הוֹיזֶע אִיךְ דִיךְ נִיעֶדֶער אוֹיף אָרְט אוּנ שְׁטֶעלֶע ! –

(זא רעד צו זיך) שַׁאדֶע ווִירְקְלִיךְ , דָאס אִיז אַשְׁלֶעכְטֶער טַאטֶע ! נָאר בֶּעשַׁיינְפֶערְלֶעךְ דַארְף אַזוֹי צוּ זַיין .

(לייענט ווייטער) מִיט גֶעבַּיילְטֶעם פוֹיסְטֶע יַאגְטֶע אִיהְם דֶער אַלְטֶער פָארְט . דַאן ווֶענְדֶעט עֶר זִיךְ צוּ קַארַאלִינַא , אוּנ דוּא אוּנ דוּא מַיינֶע טָאכְטֶער ! שֶׁעהְמְסְט דוּא דִיךְ נִיט ? צוּ זֶעלְבֶּעם צְוֶועקֶע הַאבֶּע אִיךְ דִיךְ עֶרְצוֹיגֶען ? אוּם מִיט זֶעלְבֶּעם וַואגַאבּוּנְדֶע לִיעבֶּעס פֶערְהַאלְטְנִיסֶע צוּ הַאבֶּען ? קַארַאלִינַא וַויינְטֶע .

(צו זיך) נֶעבִּיךְ .

(לייענט ווייטער) אִין מַיינֶעם הוֹיזֶע ווֶעלְכֶען סְקַאנְדַאל צוּ טְרַייבֶּען , אוּנ דַאס גְרָאעֶע הַאר דַיינֶעם פַאטֶערְס צוּ בֶּעשֶׁעהְמֶען ! נַיין בִּיזְט נִיכְט מֶעהְר מַיינֶע טָאכְטֶער = קַארַאלִינַא – פַאטֶער ! – נַיין קַיין מִיטְלַייד . פַאטֶער ! פָארְט !

(זא רעד צו זיך) זֶעהְט אִיהְר מַיין טַאטֶע ווָאלְט נִיט גֶעזָאגְט מִיר אַזֶעלְכֶעס צוּ זָאגֶען , נָאר עֶס ווָאלְט מִיךְ שׁוֹין נִיט גֶעאַרְט ווֶען אִיךְ זָאל שׁוֹין הַאלְטֶען דֶער בַּייא אָ דֶער סוֹף אִין שֶׁעהְן –

(לייענט ווייטער) אַיינֶע שֶׁעהְנֶע זָאמֶער נַאכְט ! דִיא נַאטוּר שְׁלִיעף אִין וַאנְפְטֶען שְׁלוּמֶער אוּנְטֶער דֶער בְּלוֹיעֶן מִיט בְּרִילַאנְטֶען גֶעשְׁמִיקְטֶען דֶעקֶע .

(צו זיך) אַ דָאס מַיינְט מֶען דֶעם הִימֶעל !

(לייענט ווייטער) דֶער הֶעלֶע מָאנְד . –

(צו זיך) הַא – דָאס מַיינְט מֶען דִיא לבנה !

(ליינט ווייטער) פערשטעקטע זיין בלאסעס געזיכט אונטער דען שטארקען וואלקען שלאף לאז וועלבצטע זיך קאראלינע אויף איהר ווייכעס לאגער. טיעפע זיפצער ענטשפרענגטען איהרער ברוסט – פלעצליך הילט זיא איינע זאנפטע, זיסע שטימע שיען איהר דרויסן אונטער איהרעם פענצטער צו פערנעהמען. קאראלינע! קאראלינע! דיין פראנץ ערווארטעט דיך היער! אה עפנע שנעל דאס פענסטער מיר, איך מוז פליהען שנעל מיט דיר קאראלינע! טיעף בעוועגט פון דען מעלאדישען טעהנען. בייער סערענאדא ליעף ראש, קאראלינע צום פענסטער עפענטע עס שנעל אונ מיט דעם צארטעסטען הענדכען צום מונדע צייגטע זיא איהם איין צייכען דער ליבע. פראנץ ערשיען אם פענסטער אומוואנד איהרען קערפער מיט ביידען הענדכען אונ פערשוואנדען ביידע!

(צו זיך) גליקליכע קאראלינע, איך בענעדייע דיך נא? נא? פרעג איך אייך? איך ניט אפערגיניגען אזוי צו הייראטען? וואס דען? וויא מיין פאטער קוועהלט מיך אונ מוטשעט מיך איך זאל גלאט אזוי חתונה האבען. ס'הייסט אזוי טריקען, געזעהן, גערעד, פארגישטעלט אונ פארטיג!— שטעלט מיר אנידער אדראנג אונ געה האב חתונה פאר איהם – איך זאל מיך אונזשעניערען מיט איהם אויף דער גאס ארויס צו געהן פי בלאמבירען זיך פאר דער וועלט וויל איך ניט, איך וועל ניט! –

יצחק (קומט אריין) אוי אוי אינזשנורען, בלאמבירען, הלוואי וואלטען פריער געבלאמבירט געווארן אט דיא אלע, וואס האבען גאר אויסגעטראכט דיא וויסטע ביכלעך, זייא זאלין אומגליקליך מאכען קינדער. ווען זיא וואלט אפשר ניט געוויסט פון דיא ביכלעך, וואלט זיא שוין לאנג געוועזין לייטען גלייך. אונ אפשר ווייסט זיא אליין ניט וואס אין דיא ביכלעך שטעהט – אבי עס איז באשערט מיר אין זיך צו פארימערין דאס לעבען.

תנהלע וואס? ווידער רייצטו מיך! איך וועל דיך פארט ניט פאלגין ניבער וועסטו מיך באגראבין נא נא (זיא שלאגט זיך מיט דיא הענד אין קאפ)

יצחק הער שוין אויף טאכטער איך מיין עס אין שפאס מען טאר מיט דיר גאר קיין קאטאוועס ניט טרייבין? נא נא הער זיך שוין אויף זיסע טאכטער

צוּ עֶרְגֶערִין דוּא ווייסְט דָאךְ אַז דוּא נֶעמְסְט מִיר אַרִים מַיינֶע כּוחה מִיט דַיין ווֵיינֶען ! –

חנהלע וֶועסְטוּ שׁוין אָבֶּער מֶעהר נִיט ?

יצחק נֵיין, טָאכְטֶער מַיינֶע, אִיךְ וֶועל שׁוין מֶעהר נִיט, שׁוין שׁוין ! –

חנהלע נָא, וָואסזשֶׁע ווִילְסְטוּ ? –

יצחק גָאר נִיט טָאכְטֶער מַיינֶע !

הנהלע וָואסזשֶׁע דֶען זִיצְטוּ דָא :

יצחק טָאכְטֶער ! זִיסֶע טָאכְטֶער ! אִיךְ ווִיל אַמָאהְל רֵיידִין מִיט דִיר אַיין עֶרְנְסְטֶע זַאךְ – טָאכְטֶער ! אִיךְ בֶּעט דִיךְ, זָאגְסְטוּ מִיר צוּ אַז דוּא וֶועסְט מִיר עֶנְטְפֶערְן ?

הנהלע אַבִּי נִיט קֵיין דוּמְהֵייטִין ! –

יצחק זָאג מִיר טָאכְטֶער : הָאסְט לִיעבּ דַיין טַאטֶען ?

חנהלע (מיט קאפריז) יוֹא ! –

יצחק שְׁטַארְק לִיעבּ ?

חנהלע שְׁטַארְק ! –

יצחק נָא טהוּזשֶׁע מִיר צוּ לִיעבּ אֵיין זַאךְ. נָאר דָאס מָאהְל טְהוּ מִיר צוּ לִיעבּ אִיךְ גִיבּ דִיר מַיין וָוארְט אַז מֶעהְר וֶועל אִיךְ דִיר נִיט זָאגְן קֵיין בֵּעה זָאגְסְטוּ מִיר צוּ ?

הנהלע יוֹא נָא וָואס אִיז ?

יצחק הֶער אוֹיס טָאכְטֶער : דָא אִיז נִיט לַאנְג גִיקוּמֶען צוּ פָאהְרֶען אַיינֶער פוּן מַיינֶע אַמָאהְלִידִיגֶע גוּטֶע בֶּעסְטֶע פְרֵיינְד. וָואס אִיךְ בִּין מִיט זַיין פָאטֶער נָאךְ גֶעוֶועהְן בְּשׁוּתפוּת אִין הַאנְדֶעל. אוֹיךְ דוּא הָאסְט אִיהְם גִיט פֶערְגֶעסִין דַארְפְסְטוּ אִיהְם אוֹיךְ קֶענֶען, עֶר פְלֶעג זִיךְ מִיט דִיר קְלֵיינֶערְהֵייט אֶנְטֶערְהַאלְטֶען אוּנ עֶר הָאט דִיךְ נָאךְ דֶענְכְמָאהל לִיעבּ גִיהַאט – אַפֵיינֶער יוּנְגֶער מַאן, אוּנ נִיט קֵיין נַאר, עֶר וֶועט דָא בַּאלְד זַיין, בֶּעט אִיךְ דִיךְ טָאכְטֶער נֶעם אִיהְם אוֹיף ווִיא עֶס דַארְף צוּ זַיין. רֶעד מִיט אִיהְם ווִיא אַמֶענְטְשׁ ! אפשר וֶועט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפֶען עֶר וֶועט הָאבִּין בַּייא דִיר חן אוּנ דָאס וֶועט זַיין דַיין זיווג ! –

חנהלע (קְרִימְט זִיךְ) זיווג ! זיווג ! פִי דִיא יוּדִישֶׁע שְׁפְּרַאךְ זיווג –

יצחק נָא נֵיין, נֵיין טָאכְטֶער – הֶעלְעבִּין אַפֵיינֶער מַאן אוּנ אִיז דִיךְ.

חנהלע ווידער רעדסטו מיר פון געלד ? –

יצחק נאָ נײַן ער האָט ניט קיין געלד ! זיסע טאָכטער וועסטו מיר צו ליב טון !

חנהלע מיר וועלין זעהן .

יצחק (אַרויסגייענדיג) אוי אוי אַפּיל הארץ מיט מכות (אב) .

חנהלע אַך דיא יודען דיא יודען ! גאָט׳ זוויס – געלד – נײַן פֿאָטער ! איך ווינש
נאָר ליעבע ראָמאַן – אָה בעגעדייע איך דיך קאראלינא ! וויא גליקליך
דוא ביסט . זעלבסט דער נאָמען וויא שעהן ער קלינגט קאראלינע =
וואס דען ? וויא מיין דומער פאטער האט מיך געגענט מיט דעם
יודישען נאָמען ח־נ־ה־ל־ע פי שמאטציק , אבשיידליך : פאן נון אן הייס
איך קאראלינע אונד מיין ברייטיגאם מוז פראנץ הייסען ! –

שלמה (קומט אַריין) חנהלע ! – וועה איז מיר אט דאס איז דיא שעהנע חנהלע ?
וויא אַמענטש בייט זיך איבער אין אַזא קורצער צייט – וואס פון איהר
איז געווארין ? חנהלע ! אַדאָס איז דיא חנהלע ?

חנהלע פאַרדאָן ! מיט פּראָספּעקט צו מעלדען , איך הייס ניכט זאה איך הייס
קאראלינע .

שלמה אַז אָך אג וועה איז מיר . אפילו פאַרנאַרעשט איז זיא אויך געוואָרין
שטאַטש וואס רעדסטו ?

חנהלע אונ וויא הייסין זיא ?

שלמה וויא איך הייס ? געדענקסט מיך גאָר ניט , האָסט גאָר פערגעסין ! אַז מיר
האָבין געוואוינט אין שכינות . נאָך אַז דיא מאמע האָט געלעבט אַי אַי
האָסט זיך גאָר אין גאַנצען איבער געביטען . וועה אפילו דעם זינען האָט
זיא אויך פערלוירען .

חנהלע איך ווייס , איך ווייס ! גלויבען זיא ניכט דאס איך אימער איין קינד בין !
איך פראגע זיא וויא הייסען זיא ?

שלמה האָסט פאַרגעסין שלמה , שלמה וואס פלעגט דיר שטענדיג קאָנפעקטין
ברענגין .

חנהלע הערין זיא ! שפּיהטע אויף דער זייטע , ווינטשען זיא מיין ברייטיגאם צו זיין
מוסען זיא איהר נאָמען וועקסלען :

שלמה (אַפּאַרט) זיא נאָך אַגיפערליכער קרענק (צו איהר) נאָ נאָ לאָז שוין אַחוּ
(אַפּאַרט) דער פאָטער האָט דאָך מיר געבעטין איך זאָל איהר אַלסדינג

נאָך גֶעבֶּען . —

חנהלע אַלְזוֹיא פֿוּן נוּן אָן הֵייסֶען זִיא פראנץ —

שלמה פראנץ ? נָא לָאז זַיין פראנץ .

חנהלע יֶעצְט לָאמִיר זֶעהֶן וִויא דָא שְׁטֶעהְט . (זיא ליינט) לַאנְגֶע לַאנְגֶע קְטַאנְרֶען זִיא אִין טִיעפֶֿעס שְׁוַוייגִין פֶֿערְזוּנְקֶען = אַייגֶע אַנַאנְטֶערְבְּרָאבֶענֶע מוּיזֶענְשְׁטִילֶע הֶערְשֶׁטֶע אִים צִימֶער — מִיט פֵֿייֶערִיגֶעם בְּלִיקֶע שׁוּיטֶע זִיא פראנץ אַן אוּנ דַיין הֶערְץ פָּאכְטֶע פִֿיבֶּערִישׁ . (זיא טאפט אים ביים הֶערְץ) ;

שלמה וָואס טַאפְּט זִיא מִיךְ בַּיים דפק ? —

חנהלע (לֵיינְט וַוייטֶער) עֶנְדְלִיךְ וֶוענְדֶעט עֶר זִיךְ צוּ קַאראלינע דִיא הֶענְדֶע פַֿאלְטַענְד אוּנ שְׁפְּרַאךְ אָה דוּא מַיין עֶנְגֶעל ! נָא זָאגְט מִיר נָאךְ אַז אִיהְר קֶענְט נִיט אַלֵיין . (זִיא לֵייגְט אִיהְם צוּנוּיף בֵּיידֶע הֶענְד) .

שלמה מוֹדה אני לפניך אִיךְ וֶועל טוּעֶן וָואס דֶער טַאטֶע הֵייסְט וָואס דִיא מַאמֶע הֵייסְט וָואס אַלֶע פְֿרוּמֶע לַייט הֵייסְן מִיר צוּ טוּעֶן אברכה הצלחה זָאל קוּמֶען אוֹיף מַיין קֶעפֶּעלֶע אמן סלה !

חנהלע אִיהְר קאנְט נִיט ? — זָאגְטְזְשֶׁע מִיר נָאךְ אַז אִיר קֶענְט נִיט אָה דוּא מַיין עֶנְגֶעל !

שלמה אָה דוּא מַיין אֵיינִיקְל !

חנהלע מִיט וֶועלְכֶען צוּיבֶּער הָאסְטוּ מִיךְ אָמְשְׁטְרִיקְט ; —

שלמה מִיט וֶועלְכֶען צִיבֶּער שְׁלֶעפְּט מֶען דֶעם שְׁטְרִיק ;

חנהלע דַיינֶע אוֹיגִין שַׁיינֶען וִויא דֶער מָארְגִין זוּי הֶעל !

שלמה גוּט מָארְגִין געללע ; —

חנהלע דַיינֶע נַאזֶע אָה דַיינֶע נַאזֶע אִיז דִיא נַאזֶע אַלֶער נַאז ! —

שלמה אַלְדֶעם בֵּייז !

חנהלע דַיין גֶעטְלִיכֶעס בִּילְד זֶעהֶע אִיךְ אוּם טְרוֹימֶע ! —

שלמה אַלְדֶע בֵּייזֶע חלוֹמות אוֹיף מַיינֶע שׂונאים׳ס קֶעפּ ! —

חנהלע נוּר אַיין וָוארְט מַיינֶע טַייעֶרֶע , אוּנ דוּא בֶּעגְלִיקְסְט מַיין דָא זַיין .

שלמה אִיךְ בִּין נָאר פֿוּן אַייזֶן אַז אִיךְ הַאלְט עֶס אוֹיס ; —

חנהלע בַּייא דִיזֶען וָוארְטִין וַוארְפְּט זִיךְ פראנץ צוּ אִיהְרֶען פִֿיסֶען אוּנ [illegible] .

(זִיא טהוּט אִיהם אַשְׁלֶעפּ עֶר זָאל פַֿאלֶען אוֹיף דִיא קְנִיס .

שלמה וָואס ווִיל זִיא מִיט מַיינֶע פִיס?

הנהלע נוּר דָאס אֵיינֶע וָוארְט: אִיךְ לִיעבֶּע דִיךְ!

שלמה לִיעבּ, לִיעבּ!

חנהלע זָאנְסְט שְׁטָערְבֶּע אִיךְ!

שלמה אָה דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הִיטֶען! –

חנהלע נַיין וָואגְט, זָאגְט זָאנְסְט שְׁטָערְבּ אִיךְ –

שלמה נְא נָא גְלַייךְ ווִיא גִשְׁטָארְבִּין!

חנהלע וַויים אִיךְ גֶעהָט אִיהְר טוֹיגְט נִיט. אִיר קֶענְט גִיט עֶס אִיז נָאךְ דָא פִּיתֶל. מֶען דַארְף נָאךְ זִינְגֶען, מֶען דַארְף זִיךְ נָאךְ צוּ קִישֶׁען.

שלמה נָא אדרבה!

חנהלע דֶער נָאךְ דַארְף נָאךְ דֶער טַאטֶע אָן קוּמֶען אוּנ אַרוֹיס טְרַייבִּין דֶער נָאךְ דַארְף מֶען נָאךְ אַרוֹיס גַנְבֶענֶען דוּרְךְ דֶעם פֶענְסְטֶער! אִיהְר קֶענְט נִיט.

שלמה אַזוֹי? קֶענְסְט גָאר נִיט אַנְדֶערְשׁ פֶערְדֵייֶען התונה צוּ הָאבִּין. גָאר מֶען מוּז דִיךְ אַרוֹיס גַנְבֶענֶען דוּרְךְ דֶעם פֶענְסְטֶער! אוֹי חנהלע חנהלע.

חנהלע נַא! נַא! קאראלינע!

שלמה אַזוֹי? אַנְדֶערְשׁ קֶענְסְטוּ נִיט פַארְטְרָאגְן. דִיא ברכות זָאל אִיךְ הָאבִּין וִויא פַיין דוּא בִּיזְט גִיוָועֶן אַז דוּא הָאסְט גִיהֵייסִין חנהלע, אוּנ זַייט דוּא הָאסְט דִיר אַנָאמֶען גִיגֶעבִּין קאראלינע הָאסְטוּ טַאקִי אפנים וִויא אַקַאטְרִינְקֶע. הֶער נָאר אוֹיס חנהלע וָואס טוֹיגִין דִיר דִיא פִּיסְטֶע זַאכֶען! אִיךְ שְׁטֶעה אוּנ זֶעה דָא צוּ וִויא דוּא מַאכְסְט דִיךְ משוגע – אָה! אִיךְ הָאבּ עֶס גָאר נִיט עֶרְוַוארְטֶעט פוּן דִיר. אִיךְ הָאבּ גִימֵיינְט אַז וָואס מֶען וֶוערְט עֶלְטֶער וֶוערְט מֶען קְלִיגֶער. אִיךְ מֶעג דִיר זָאגִין דֶעם אמת ווַייל אִיךְ בִּין דִיר אוּנ דַיין טַאטִין אֵיין אמת גוּטֶער פְרֵיינְד. פָאלְג מִיךְ אוּנ שְׁלָאג דִיר אַרוֹיס דִיא פִּיסְטֶע זַאכֶען פוּן קָאפּ. וָואס טוֹיגִין דִיר דִיא פִּיסְטֶע זַאכֶען ראמאן, טאמאן, ענגעל, שמענגעל, דוּא הָאבּ בֶּעסֶער חתונה אוּנ נֶעם אַמַאן וִויא עֶס דַארְף צוּ זַיין וָואס מַאכְסְטוּ משוגע דִיךְ אוּנ יֶענֶעם, וָואס הָאסְטוּ גִיט קֵיין רחמנות אוֹיף דַיין טַאטֶען, קוּק אִיהְם אָן וִויא עֶר אִיז נֶעבֶּעךְ גְרָאה אוּנ אַלְט גִיוָוארִין דוּרְךְ דִיר, קוּק נָךְ אַלֵיין אָהְן וִויא דוּא מַאכְסְט פוּן זִיךְ אַתל, גֶעלְטֶערְט גִיוָוארִין עֶס אִיז שׁוֹין גָאר נִיט דָאס?

חנה'לע אַי אַי אַי (זיא שלאגט זיך אין קאפּ) פַּאטֶער! פַּאטֶער!

יצחק (לויפט אריין) וָואס אִיז דָארְטֶן וָואס אִיז!

שלמה קוּק נָאר אָן! פָּאטָער! אַי אַי אִיךְ וָואלְט וִיא גִילֶערִינְט!

יצחק אפִינְסְטֶערֶער חלום אויף דַיין קָאפּ וָואס הָאסְטוּ מִיר אָן גִימַאכְט פַאר אצרה? אָט אויף דֶעם הָאב אִיךְ דִיךְ גִירוּפִין (צוּ איהר) נָא שַׁא שַׁא טאכְטֶער! אִיךְ וָועל שוין מֶעהר נִיט אִיךְ וֶועל אִיהם אַרוּים טְרַייבֶּען!

שלמה קוּק אִים אָן דֶעם אַלְטֶען שוטה וִוי עֶר גִיט אִיהר נָאךְ אַז אָךְ אוּנ וֶועה אִיז דִיר וויא דוּא עֶרְצִיהֶסְט קִינְדֶער. גִיב אִיהר נָאךְ גִיב אִיהר נָאךְ, וֶועסְט זֶעהן שְׁפֶּעטֶער וָואס פַאר אַ סוף אִיהר וֶועט בֵּיידֶע הָאבִּין!...

(חנה'לע האלט זיך דיא גאנצע צייט אין א״ין ווארפין)

פארהאנג פאלט!

* * *

צווייטער אקט

שטעלט פאר אבולוואר פארטאג קבצנזאהן ליגט אויף אבאנק אונ שלאפט הייבט זיך אויף אונ ציהט זיך אויס.....

קבצנזאהן אָה! עֶס אִיז נָאר וָואס טָאג גִיוָוארִין אוּנ אִיךְ קֶען נָאךְ נִיט שְׁלָאפִין. דָא אִין גָארְטִין אִיז קִיהְל, דִי בַּאנְק קְוֶועטְשְׁט מִיר אוּיס מַיינֶע בֵּיינֶער. אָה עֶס אִיז בִּיטֶער. אבלל ס'אִיז שְׁלֶעכְט – שוין דְרַייא נֶעכְט אַז אִיךְ וַואלְגֶער מִיךְ אַזוי. וָואס זָאל אִיךְ טוּעֶן? אַזוי אִיז מַיין טבע. דֶערְטַאם אִיךְ נָאר עֶטְלִיכֶע קָאפִּיקִים וֶוערִין בַּאלְד אויסְגִיוַואקְסִין א חברה. אִיךְ פַארְשִׁיכּוּר עֶס. דָאס אִיבְּרִיגֶע פֶּערְשְׁפִּיעל אִיךְ אִין קָארְטִין אוּנ וָוער אַפֵּיינֶער לַייט – נָאר דָאס אַאַרְט מִיךְ שוין נִיט אַזוי. דֶער מָאגֶען, אָט דֶער וִויסְטֶער מָאגִין. עֶר וִויל זַיינְם נִיט שֶׁענְקִין. הִינְגֶערִיג בִּין אִיךְ אַזוי וִויא אַהוּנְד. אוּנ עֶסֶען מוּז מֶען. וַוייל דָאס אִיז וִויכְטִיגֶער פוּן אַלְסְדִינְג. וָוארִין אַז אִיךְ וַועל נִיט עֶסִין וֶועל אִיךְ קֵיין כח נִיט הָאבֶּען צוּזָא הוּנְגֶערִין. אוּנ אַרוּם צוּ גֶעהן נַאקִיט אוּנ בָּארְוִויס! (פּויזע) אִיךְ זָאל דָא

רין־טאפּין, עפּיס אַמענטשעלע אָדער מיט גיטען אָדער מיט פייען אמטבע וואָלט איך שוין באקומען (ער קוקט זיך אים) הא! גלייך ווי איך האָב אַרויס גירעדט אין אַזאַ שעה איימיצער געהט לאָמיך מיך באַהאַלטען. (ער באהאלט זיך אונטער אבוים).

הונגערמאן הונגעריג, נאַקיט און שלעפעריג! ניין וואס זאג איך, נאַקיט שלעפעריג און הונגעריג! — ניין וואס זאג איך: שלעפעריג, נאקיט און הונגעריג! איך פערשטעה ניט? וואס איך שפּאר מיך דא אַזוי אָט אפנים ווי אַזוי איך וועל וועלין לייענען דעם פסוק איז דען מיר ניט אַלעס איינס? דאס איז דרייא פערשידענע מלאכי חבלה, וואס מאטערין מיר דיא קישקעס לעבעדיגער הייט. דער קיצעלט מיר אין מאגען, דער רייסט מיר אויס דיא קליידער און מאכט מיר אַן אַצוג לופט איבער דעם גאנצען לייב, און דער דרעהט מיר און רוישט מיר אין קאפּ — אַמעהר איך האב גאר פאַרגעסין דיא דאַמע פּיק האט מיר אַזוי גיפּיקט דיא גאנצע נאכט אין קאפּ אַז איך האָב אַוש פארגעסין אין דעם הער „מאגען" אָה אַז ער הייבט מיך אָן צו מאגענען קען איך טאקי פאלען צו דער ערד. עס איז קיין ותכלית, מען מוז זעהן געפּעס צו קלערין (ער קוקט זיך אים און דער זעהט קבצנזאהן) הא? אָט געהט דארט עפּיס אַ מענטשיל ער ווייזט אויס אַביסיל קוטיגליך נאר דיא לייט פאַרשטעלען זיך אַ מאהל איך מוז זיך מיט איהם באַקענען.

(אין דער זעלבער צייט ווען הונגערמאן רעד — רעד קאבצענזאהן אזוי)

קבצנזאהן דיא מענטשעליך פאַרשטעלין זיך צוא צייטען, זייא זענען ניט אַזויא אוים ווי זייא ווייזען אוים, איך מוז מיך מיט איהם באַקענען טאמער וועל איך בייא איהם אויסמאנטען עטליכע קאפּיקעס.

זייא שלאגען זיך ביידע אן

הונגערמאן גוט מארגין ווינשע!

קאבצענזאהן גוט מארגין ווינשע!

הונגערמאן מיט וועהם האבע איך דיא עהרע?

קאבצענזאהן מיט וועהם האבע איך דאס פערגניגען —

הונגערמאן ... הער הונגערמאן דעם גיוועזענעם באַנקירס הונגערמאנס אַ זוה
אונד זיא?

קאבצענזאהן און אִיךְ בִּין הָער קאבצענזאהן דֶעם גֶעוֶועזֶענֶעם בּאַנְקִירְס קאבצענזאהנס אַזוּהְן!

הונגערמאן לַיידֶער הָאבּ אִיךְ אַמַאלֶעהר גִיהַאט, דִיא גַאנְצֶע נַאכְט אִין קָארְטְן גִישְׁפִּילְט אִין סַיין גַאנְצֶעס-קאפִּיטַאל פֶערְלוּמְפְּט.

קאבצענזאהן דָאס זֶעלְבֶּע מַאלֶעהר הָאבּ אִיךְ לַיידֶער אויךְ גִיהַאבְּט!

הונגערמאן קֶענְט אִיהר מִיר נִיט עֶטְוַואס אוים בָּארְגִין,

קאבצענזאהן פוּן מַיין מויל אַרוים גִינוּמֶען אִיךְ הָאבּ עֶס אַייךְ גָאר וָואס גִיוָואלְט זָאגֶען.

הונגערמאן הַייסְט עֶס הָאט אִיהר גָאר נִיט?

קאבצענזאהן נָאךְ מֶעהְר וִויא גִיטְרָאפִין!—

הונגערמאן זֶענְט אִיהר פשוט א קבצן?

קאבצענזאהן נָאךְ אַרִיבֶּער וִויא גִיטְרָאפִין.

הונגערמאן זֶענֶען מִיר דָאךְ בֵּיידֶע אויף אֵיין קְרֶענְק.

קאבצענזאהן נָאךְ וָואס פַאר אַקְרֶענְק? אַז ס'צִיהְט מִיךְ אַזְש צוּא דֶער עֶרְד.

הונגערמאן אויבּ אַזוֹי לָאמִירְזֶשֶׁע רַיידִין פְּרָאסְט יוּדִישׁ. שלום עליכם טַייֶער בְּרִידֶער. בִּיזְטוּ דָאךְ מַיין מֶענְשׁ. (זייא געבין זיך דיא הענד).

קאבצענזאהן שלום עליכם! זֶעהר רֶעכְט, נָאר וָואס קֶענֶען מִיר דָא גִיהָאלְפִין הֶערִין. אַזוֹי הָאבֶּען מִיר גִיהוּנְגֶערְט יֶעדֶער פַאר זִיךְ. יֶעצְט דַארְפִין מִיר אִין צְוַוייֶען הוּנְגֶערִין.

הונגערמאן עֶ דָאס אִיז בְּלָאטֶע, אַבִּי אִין צְוַוייֶען וֶועלִין מִיר שׁוֹין עֶפֶּעס אוים קְלֶערֶען. צְוַוי אִיז נִיט אַיינֶער אַנוּא קלעהר! (קאבצענזאהן טראכט) נוּא וָואס קְלֶערְסְטוּ אַזוֹי לַאנְג.—

קבצענזאהן שְׁטֶעה, שְׁטֶעה, וַוייסְטוּ וָואס אִיךְ הָאבּ אוים גִיקְלֶערְט? וַוען אִיךְ זָאל הָאבִּין גֶעלְד וָואלְט אִיךְ עֶפֶּעס גֶעגֶעסִין.

הונגערמאן פֶערְד! דָאס וַוייס אִיךְ פוּן פְרִיעֶר! שְׁלָאג מִיר נִיט אִיבֶּער אִיךְ וֶועל קְלֶערִין. (ער קלערט).

קבצענזאהן נֵיא קְלֶער נִיט אַזוֹיא לַאנְג וַוייל אִיךְ וֶועל גִיךְ אוים הַאלְטֶען. אַזוֹיא הוּנְגֶעריג בִּין אִיךְ.

הונגערמאן קוּם אַהֶער! וַוייסְטוּ וָואס אִיךְ הָאבּ אוים גִיקְלֶערְט? וֶוען גָאט זָאל אוּנְז דָא בָּאשֶׁערִין עֶפֶּעס אַרַייךְ מֶענְטְשֶׁעלֶע וָואלְטִין מִיר שׁוין

גִיזױסֶט וָואס מִיר הָאבֶּען צוא טְהָאן •

קבצענזאהן אִיךְ הָאב שױן מורא אויף דָעם גָאט צוא בֶּעטִין, וַוייל פְרִיהֶער הָאבּ אִיךְ אויךְ גָאט גֶעבֶּעטִין, הָאט עֶר מִיר צוא גֶעשִׁיקְט דִיךְ – אִיךְ שְׁטֶעל מִיר שױן פָאהר וָואס פַאר אדלות דָער דְרִיטֶער קֶען זַיין • (זייא קוקין זיךְ ארום אין דער טיעף פון בולוואר בעמערקען זיי איין אלטען מאן נעהט פארטראכט אונ לײנט אצייטונג) •

הונגערמאן טסי! אָט גָעהט מֶען, זֶעהסְטוּ אָט דֶער אַלְטֶער מֶענְטְשׁ דִיר זָאגֶען וָואס דוא ווִילְסְט פַאר אַנוּיט דָעם רִינְג! זֶעהסְטוּ בְּלִישְׁצֶען בַּיי אִיהם אויפִין פִינְגֶער! אונ דָאס קִייטֶעלֶע? אונ נָאךְ דָעם קִייטֶעלֶע דַארְף מֶען פֶערְשְׁטֶעהן שְׁלֶעפְּט זִיךְ גִיוִויס נָאךְ אַזֵייגֶערִיל • ס'וֶועט זַיין רֶעכְט!

קאבצענזאהן יוא וָואס טְהוּט מֶען, אִיךְ בִּין אָבֶער אַזוֹי הוּנְגֶערִיג אִיךְ וָואלְט אִיהם אַיין גֶעשְׁלִינְגֶען מִיט'ן קַאפֶּעלִישׁ •

הונגערמאן גֶעה פְּרִיוו זִיךְ בֶּעטֶען בַּייא אִיהם אנדבה!

קבצנזאהן דָאס וֶועסְטוּ נִיט פוּילֶען בַּייא מִיר, אִיךְ הָאבּ שְׁוַואכֶע הֶענְד! גָעה דוא צוא! –

הונגערמאן אִיךְ קֶען דָאס אויךְ נִיט, נָאר אַז מִיר וֶועלֶען גֶעהן מִיט דרךְ ארץ וֶועלִין מִיר גָאר נִיט הָאבֶען, מֶען דַארְף דָא זֶעהן קְלֶערִין אַמִיטֶעל צוא אִיהם • –

קבצנזאהן זֶעהסְטוּ צוּ אִיהם הָאבּ אִיךְ שױן אַגוּטֶע עצה • אִיךְ קֶען זַייא גוּט אָט דִיא אַלְטֶע רַאקֶענ־פְּרֶעסֶערְס • ווִיא דוא קוּקְסְט אִיהם אָן דֶעם אַלְטֶען פְּרִיוו בֶּעטִין בַּיי אִיהם אנדבה וֶועט עֶר דִיר גֶעווִיס אָפְּזָאגֶען • פַאר וָואס מֵיינְסְטוּ? וַוייל מִיר זֶענֶען זִינְדִיגֶע מַאנְסְפֶּערְזָאנֶען צוא זַאמֶען גֶעשְׁטֶעלְט פוּן הוֹיזֶען אונ רֶעק! דֶעם אַלְטֶען דַארְף מֶען זֶעהן מִיט עֶפֶּעס אַצוּפּ טוּעֶן בַּיים אַלְטֶען הֶערְץ צוּ וַוארֶעמֶען עֶס • אַ דָא וֶועט זִיךְ אַבִּיסִיל אַרִיהר טוּעֶן זַיין קֶעשֶׁענֶע • דוּ פַארְשְׁטֵייסְט וָואס אִיךְ מַיין? לָאז עֶר גָאר דָערְזֶעהן אַקְלֵיידִיל • אַדָא וֶועט עֶר אָפּ גֶעבֶּען דִיא נשמה אפילו •

הונגערמאן יוא ווִיאזוֹשֶׁע נֶעמְט מֶען דָאס מֵיידִיל?

קבצנזאהן בהמה אַמֵיידֶעל וֶועל אִיךְ אִיהם גֶעבֶּען? אַ מכה! אַקְלֵיידֶעל הָאבּ אִיךְ דִיר גִ'זָאגְט • אַ דָאס אִיז דִיא קוּנְץ בַּאר אַקְלֵיידֶעל וֶועט עֶר גֶעבִּין

גֶעלְד מָעג זַיין אונְטֶער דֶעם אפילו אַ שְׁטֶעקְן.

הונגערמאן אִיךְ פֶערְשְׁטֶעה נִיט וָואס דוא מֵיינְכְּט ?

קאבצענזאהן הֶער אוים! אִיךְ וֶועל גֶעהן חַאפֶּען בַּייא מַיין בַּאקַאנְטֶער וֶועלְכֶע מארגאלע אַ קְלֵיידִיל מִיט אַהִיטֶעלֶע מִיט אַאַנְטִיק אונ אִיךְ וֶועל מִיךְ אָן טִיעָן פַאר אַ פְּרויא אונ דוא אִין דֶער צייט וָועסְט זִיךְ בַּאהַאלְטֶען אוּנְטֶער דִיא בֶּעטֶער. דִיג אַז אִיךְ וֶועל אַרַיין קוּמֶען אַלְס פְּרויא אונ אָנְהֵייבֶּען מַאכֶען דִיא חצופה'לע הֶנְדְלֶעךְ וֶועט עֶר זִיךְ אוודאי צוּא שַׁארֶען צוּ מִיר. אִיךְ וֶועל זִיךְ אָבֶּער אַנְדֶערְשׁ נִיט לָאזֶן בֵּיידֶען בִּיז עֶר וָועט מִיר נִיט פְּרִיעֶר וַוייזֶען זַיין בַּייטֶעלֶע, דֶענְסְטְמָאהל וָאלְסְטוּ אַרוּיס שְׁפְּרִינְגֶען פוּן אונְטֶערִ'ן בּוים אִיהם אִיבֶּער פַאלִין אונ אָנְהֵייבֶּען שְׁרַייעֶן אַז אִיךְ בִּין דַיין פְּרויא — וֶועט דָאס פַאר אִיהם גִיט פַּאסֶען דֶער גִיוַואלְד, וֶועט עֶר מוּזֶען גֶעבֶּען גֶעלְד, נָאר וָואס זָאגְסְטוּ אִין דָאס אַפְּלַאן? (אַב).

הונגערמאן נָא אִיז דָאס אַשַׁארְלַאטַאן! וָואס דֶען זָאל מֶען טְהָאן. נויט בְּרֶעכְט אַייזֶען. דִיא נויט בְּרִינְגְט צוּא אַלֶעמֶען, דִיא בֶּעסְטֶע עֶרְפִינְדוּנְגֶען וֶוער מַאכְט מֶעהר וִויא דִיא נויט? אוודאי בִּין אִיךְ נִיט גֶעוֶועזֶען אַזוֹיא פְּרַאקְטִישׁ אַז אִיךְ בִּין גִיוֶועהן בֵּיים טַאטֶען אונ דִיא מַאמֶע הָאט מִיךְ פַארְצֶערְטֶעלְט אונ הָאט מִיר אַלְסְדִינְג נָאךְ גֶעגֶעבֶּען, אונ דָאס אִיז טַאקִי גִיוֶועהן מַיין אוּמְגְלִיק וָוארִין וֶוען מַיינֶע עֶלְטֶערִין וָואלְטֶען מִיךְ גֶעוֶועהן גֶעלֶערִינְט אמלאכה. זַייא זֶענֶען אָבֶּער גֶעוֶועהן מיוחסים אונ רַייךְ נָאךְ דֶערְצוּ אִיז זַייא נִיט אַיְן גִישְׁטַאנֶען דֶעם זָאהן צוּא לֶערְנֶען אמלאכה זַייא הָאבֶּען נִיט גֶעוִויסְט אַז ס'קֶען זִיךְ זַייא נָאךְ אִיבֶּער קֶעהרֶען מִיט דֶער פִּיטֶער אַרָאפּ אונ זַייעֶר זָאהן זָאל דַארְפֶּען וֶוערֶען אגנב. מיילא וָואס קֶען מֶען מַאכֶען? ס'אִיז שׁוין פַארְפַאלֶען וֶוען אִיךְ וָאלְט חָאטְשֶׁע גֶעוִויסְט אַז דֶער רַייכֶער מֶענְטְשׁ הָאט רחמנות אויף דֶעם אָרִימֶען וָואלְט אִיךְ פַארְשְׁפָּארְט אַלֶע אויפְטִידָהכְצֶען, וָואס וֶועל אִיךְ מִיךְ נָאךְ שְׁמִירֶען מַיין פנים אַז אִיךְ וַויים אַז ס'אִיז אוּמְזִיסְט צוּם בְּעוַוייז וֶועל אִיךְ נִיט וְשַׁאלֶעוֶוען צוּא אִיהם צוּ צוּ טְרֶעטֶען אונ בֶּעטֶען אגרבה חֶעט אִיהר אִין מִיסְטֶען וֶועהן אַז אִיךְ הָאב רֶעכְט, (עד גייט צוּ צוּם אלטען נייגט זיךְ) מַיין לִיבֶּער הֶער זַייט אַזוֹי גוּט אונ שֶׁענְקְט

מִיר עֶפֶּעס אגרבה (דער אלטער גיט אמאך מיט דער האנד) אִיהר זָאגְט דָאךְ דַאכְט מִיר אַיוּד וִויא הָאט אִיהר גִיט אַיוּדִישׁ הֶערְץ אִין זִיךְ הָאט רחמנות אויף מִיר שׁוין דָעם דְרִיטֶען טָאג אַז אִיךְ הָאב גִיט גִיגֶעסִין. אִיהר זָעהט וִוי עֶר מַאכְט זִיךְ טויב. עֶר פַארְשְׁטָאפְּט דִיא אוֹיעֶרִין מִיט וַואטֶע. מַיין לִיבֶּער הֶער! הָאט רחמנות אִיךְ הָאב אַווייב מִיט קִינְדֶער וַויא שְׁטַארְבֶּען פאר הוּנְגֶער, שֶׁענְקְט מִיר עֶפֶּעס אויף בְּרוֹיט.

אלטער (בייז) פָארְט!

הונגערמאן אָט הָאט אִיהר! וָואס רֶעט? אִיךְ קֶען זַייא גִיט דִיא אַלְטֶע שַׁארְלַאטַאנֶעס. אָט לָאז עֶר נָאר דֶערְזֶעהן אַקְלֵיידִיל וֶועט אִיהר זֶעהן וִויא עֶר וָועט זִיךְ בַּאלְד אוּמְקִיקִין. ס'וָועט מִיט אִיהם אַוָארְף טְהָאן וִויא אקרחת. אונ וִויא נִיךְ עֶר וֶועט אַעֶפֶּען טְהָאן דָאס בַּייטֶעלֶע, זִיא זָאל נֶעמֶען וִויפִיל זִיא וִויל — שַׁא אָט גֶעהט מַיין קבצנואהן ס'וָועט זַיין רֶעכְט.

קאבצענזאהן (קומט אריין פערקליידעט אלס פרויא מיט אואנטינג אין דער האנד אונ מיט דער אנדערער פאכעט ער זיך מיט אפעכער) דָאס וֶועטֶער אִיז שֶׁעהן. דִיא לוּפְט אִיז פְרִישׁ אִין גָארְטִין, אָבֶער זָעהר וַויינִיג מֶענְטְשֶׁען שְׁפַּאצִירֶען הִיער אִים גָארְטֶען —

דער אלטער (קוקט זיך אום לייגט אוועק דיא צייטונג — קוקט זיך גוט צוא) אַי! אַי! אַשֶׁעהנֶע וָואקְס אַשֶׁעהנֶע טַאלְיֶע ס'אִיז מַאקִי גָאר אַה עֶ־עֶ־עֶ מַאדַאם!

קאבצענזאהן וָואס? גְלויבֶּען זִיא דָאס אִיךְ זוי אַלְט בִּין דָאס זִיא נֶענֶען מִיךְ מַאדַאם? אִיךְ בִּין נָאךְ אַ פְרֵיילֵיין! —

דער אלטער אוי אַפִּיסְקֶעלֶע, אַשְׁפְּרַאכֶע עֶס צוא גֶעהט זִיךְ אִין אִימְלִיבֶעם אבר! עֶנְטְשׁוּלְדִיגֶען זִיא פְרֵיילֵיין זִינְד זִיא נָאךְ אוּנְפֶערְהֵייַראטְעט?

קבצנזאהן אִיךְ הַאבֶּע אִיהנֶען שׁוין אַיינְמָאהל גֶיזָאגְט, אָבֶער וָואס ווּינְשֶׁען זִיא פוּן מִיר?

דער אלטער וֶועה וִויא הַאלְט אִיךְ עֶס אוים, הֶערְט אַשְׁפְּרַאכֶע, זִיא צוא מַארֶעטְט מִיר מַיינֶע גְלִידֶער הֶערְט אַ שְׁטִימֶע זָעהט אַפִּיסְקַאנְיא אויך אִיךְ הַאבֶּע קַיינֶע פְרויא אִיךְ בִּין נָאךְ אוּנְפֶערְהֵייַראטְעט —

קבצענזאהן יַא וָואס גֶעהט עֶס מִיךְ אָן? וָואס וִוינְשֶׁען זִיא פוּן מִיר!

דער אלטער וָואס אִיךְ וִוינְשֶׁע? (ער ריקט זיךְ צו צו אידר).

קבצנזאהן בִּיטֶע נור אַיין בִּיסְכֶען וַוייטֶער! —

דער אלטער אַבִּיסְכֶען וַוייטֶער! וָואס פַאר אַנִיסֶע דַייטְשֶׁע שְׁפְּרַאכֶע!

קבצנזאהן (אפארט) אַזַא יָאהר אויף דִיר. (צום אלטען) עֶ וָואס טַאכְטֶען זִיא אָבֶער דָאס אִיז צוּ פִיעל? —

אלטער צוּ פִיעל חָ חֵ חָ נָא הֶערֶען זִיא מַיין טַייעֶרֶעס פְרַייליין! זִיא וָואלְטֶען וִויסֶען דָאס אִיךְ בִּין רַייךְ זֶעהר רַייךְ —

קבצענזאהן נָא וָואס גֶעהט עֶס דֶען מִיךְ אַן?

אלטער וָואס? וָואס זִיא וִוינְשֶׁען הָאבֶען זִיא בַּייא מִיר נור פִיר אַיינֶען קוּם!

קבצנזאהן הַא שֶׁעהמֶען זִיא זִיךְ נִיט אִיהר אַלְטֶער!

אלטער וָואס שְׁפְּרֶעכֶען זִיא פָאס אַלְטֶער אָבֶער גֶעלְד הַאבֶע אִיךְ!

קבצנזאהן באס אִיז דָאךְ אִיהר גֶעלְד וָואס הָאבּ אִיךְ דֶען דַאפָאן?

אלטער אָה זִיא קֶענֶען אויךְ הָאבֶען זִיא קֶענֶען דָאס גַאנְצֶע בֶּעקוּמֶען נור פִיר אַיינֶען קוּם —

קבצנזאהן הָאבֶען זִיא דֶען דָארְט פִיעל גֶעלְד? צַייגֶען זִיא מִיר!

אלטער ווייזט איהם דאס בייטעלע קבצנזאהן האפט עס אוים אונ טוט אסיגנאל הַא! הַא!

הונגערמאן (שפרינגט ארוים פון אונטער דעם בוים) וָואס אִיז דָאס? וָואס הָאט אִיהר צוּ מַיין פְרוֹי? עֶ מֶענְטְשֶׁען קוּמְט אַהֶער.

אלטער נַאט אַייךְ נַאט אַייךְ אַלְסְדִינְג אַבִּי לָאזְט מִיךְ צוּרוּה. (וויא רייסען בייא איהם אפ דאס קיטיל מיט'ן וויגער אונ דעם ראק דעם פאלטאה שלאגין איהם אונ ווארפען ארוים).

הונגערמאן (לאכענדיג) ס'אִיז גָאר קיין פְלַאן קיין שְׁלֶעכְטֶער

קבצנזאהן וַוארְט אוֹים אִיךְ הָאבּ נָאךְ אַ בֶּעסֶערְין! דָא אִין שְׁטָאט אִיז דָא אַקַארְגֶער עוֹשר ר' יצחק עֶר הָאט אַיין אַלְטֶע מויד פוּן אַיְאהר 29.8..7.6, זִיא וִויל אויף קיין פַאל נִיט התונה הָאבֶען נָאר בִּיז זִיא וֶועט דֶערְטַאפֶּען אַיוּנְג יוּנְגֶעלֶע עֶר זָאל רַיידֶען דַייטְשׁ הָאבֶען שְׁוַוארְצֶע וָואנְצֶעלֶעךְ אונ הַייסֶען פראנץ זִיא הָאלְט שְׁטֶענְדִיג אַבִּיכֶעל אִין דֶער הַאנְד. אראמאן. אִיךְ בִּין גִיוָואר גֶעוָוארֶען אַז זִיא וֶועט

אַנְדֶערְשׁ נִיט חתונה הָאבְּן נָאר וִויא עֶס שְׁטֶעהְט אִין דֶעם ראמאן ;

הונגערמאן אִין דֶעם ראמאן הַייסְט דָאךְ דֶער הֶעלְד פראנץ ?

קבצנזאהן נָא וֶועל אִיךְ הַייסְן פראנץ, פַאר מִיר אִיז דָאךְ אַלְס אֵיינְס וִויא אִיךְ הייס. אַז אִיךְ הֵייס גנב אִיז בֶּעסֶער ? דִיא גַאנְצֶע זַאךְ אַז בִּיז אַהֶער הָאבּ אִיךְ נִיט גִיקֶענְט אוּיס פִיהְרֶען מַיין פְּלַאן וַוייל אִיךְ בִּין גִיגַאנְגֶען אַפּ גִירוּקְין זִיא וָואלְט מִיךְ בַּאלְד עֶרְקֶענְט אַז אִיךְ בִּין אַשְׁטְרָענְגַאר: יֶעצְט אַז אִיךְ הָאבּ שׁוֹין גֶעלְד וֶועל אִיךְ מִיר קוֹיפְן אַשֵׁיינֶעם אַנְצוּג אוּנ דוּא וֶועסְט זֶעהְן וִויא אִיךְ וֶועל אִיהְר גֶעפֶעלֶען אוּנ וֶועל מִיט אִיהְר חתונה הָאבְּן. אִיךְ וֶועל מִיט אִיהְר שְׁפִּיעלֶען אַלִיעבָּע אַז דֶער קָאפּ וֶועט אִיהְר הַארְט וֶוערְן. דַייטְשׁ רֶעדֶען קֶען אִיךְ דָאךְ אוּנ פראנץ הַייסֶען אִיז דָאךְ בַּייא מִיר קֵיין מלאכה נִיט. אוּנ אַפָּאהְר וָואנְצֶעלֶעךְ וֶועל אִיךְ מִיר מַאכֶען. נָאר דִיךְ וֶועל אִיךְ בֶּעטֶען דוּא זָאלְסְט זִיךְ צוּ מִיר נִיט וַוייזֶען דִיא גַאנְצֶע צַייט בִּיז אִיךְ וֶועל חתונה הָאבְּן מִיט אִיהְר אוּנ אִיהְר קַאפִּיטַאל וֶועט לִיגֶען בַּייא מִיר אִין דִיא הֶענְד. דֶענְסְטְמָאהְל וֶועלִין מִיר לֶעבְּען נָא וָואס זָאגְסְטוּ צוּ דֶעם פְּלַאן ?

הונגערמאן ס'אִיז אוֹיךְ קֵיין פְּלַאן קֵיין שְׁלֶעכְטֶער, (וִויא זינגט ;

.1

קבצנזאהן יֶעדֶער מֶענְטְשׁ אוֹיף דֶער וֶועלְט
וָואס טְהוּט דֶען נִיט אִין אַ נוֹיט
דֶער טְהוּט עֶס צוּ לִיעבּ דֶעם גֶעלְט
דֶער צוּ לִיעבּ אַ שְׁטִיקִיל בְּרוֹיט
אֲפִילוּ דֶער גְרֶעסְטֶער עוֹשֶׁר
גֶעהְט פוּן דֶער רָאלְלֶע נִישְׁט אַרוֹיס
דֶער טְהוּט עֶס קְלָאמֶערְשְׁט מִיט יוֹשֶׁר
דֶער שְׁווינְדֶעלְט דֶער נַארְט אוֹיס
ס'אִיז אוֹיךְ קֵיין פְּלַאן קֵיין שְׁלֶעכְטֶער
אִיךְ קָאךְ אַזְשׁ פַאר גִילֶעכְטֶער. חַה חַה חַה

2

דָארְט זֶעהט אֵיין אַדְוָאקַאט
זַיינְס גָאר אִין דֶער וֶועלְט
גָאר אִין אַ קוּרְצֶער צַייט
לַאדְט עֶר אוֹיף דָאס גֶעלְד
עֶר לַאדְט עֶס בֶּאֱמֶת אוֹיף
בַּיים סוֹחֵר בִּיז אִין אֵיין פְּרוּטָה
עֶר שְׁטֶעלְט אָבֶּער אוֹיף אַרוֹים
דֶעם קְלִיֶּענְט אַ פַייג אַ גוּטֶע א. ז. װ.

3

אַ שְׁרַייבֶּער אַ גִמֵיינֶער
גִיהַאלְט נֶעמְט עֶר גָאר וֶוינִיג
ווִיא קוּמְט עֶס פְרֶעגְט נִישְׁט קֵיינֶער
וָואס עֶר לֶעבְּט זִיךְ ווִיא אַ קֶענִיג
ווייל מִיט דֶער רֶעכְטֶער הַאנְד דֶער פְּלִינְקֶער
וֶוען עֶר הַאלְט דִיא פֶעדֶער
מַאכְט עֶר מִיט דֶער לִינְקֶער
אַט אַזוֹיא כְּסֵדֶר א. ז. װ.

4

צַיינֶער הָאט אַ מַאגַאזִין
שִׁיין גָאר אָפּ צוּ מָאהלֶען
וָואס טְהוּט עֶר אַז צוּם טֶערְמִין
הַאט עֶר נִישְׁט צוּ בַּאצָאהְלֶען
עֶר צִינְט עֶס אוּנְטֶער אַם [illegible]

און מַאכְט אַ גוּט גֶעשֶׁעפְט
און מָאנְט בַּייא דֶער אַנֶגעֶרֶע
דאפֶּעלְט וואָס דאָס בַּאטְרֶעפְט א. ז. ח.

5

פַאר לִיבְּט אִין אַ יוּנְגֶען מַאן
אִיז אַיין אַלְטע דַאמֶע
עס וָואלְט אִיהר גִיבֶער גִיפַּאסְט צוּ זַיין
פַאר אִיהם אַלְלֵיין אַ מַאמֶע
זִיא גִיט אִיהם אִיהר עֲשִׁירוּת
בִּיז אִין דֶער לֶעצְטֶער קְלִינְגֶער
און עֶר נֶעמְט בַּייא אִיהר דִיא לִידָעם
און שֶׁענְקְט אַוֶועק אַ יוּנְגֶער א. ז. ח.

6

אַיין אַלְטֶער אַלְמָן דָארְט
נֶעמְט נָאךְ גָאר אַ יוּנְג וַוייבִּיל
זִיא שְׁוֶוערְט אִיהם אוֹיף אִיהר וָוארְט
אַז זִיא לִיעבְּט אִיהם וִויא אַ טַייבֶּעל
עֶר בְּרֶענְגְט זִיךְ אוּים דֶער אַלְטֶער
און טְהוּט זִיךְ כָּל הָעֵצוֹת
און זִיא קוּשְׁט זִיךְ מִיט דֶעם בּוּכְהאלְטער
הִינְטֶער זַיינֶע פְּלֵייצֶעס א. ז. ח.

ענדע דעם צווייטין אקט

דריטער אקט

(שטעלט פאר דאס זעלבע צימער ר' יצחק'ס פון דעם ערשטען אקט קאראליוא זיצט נעבען א טיש) און וויינט יצחק שטעהט נעבען איהר...

יצחק ניין, ניין טאכטער! יעצט וועט מען דיך שוין ניט הערין אז דוא וועסט וויינען און קלאגין אפילו! אז דוא האסט איהם שוין גיקענט אפ זאגין — שלמה'ן, מיינער און דיינער גוטער פריינד מענסטו מאכי וויינען! אזא פיינער יונגערמאן, ניט קיין נאר און ניט אנגעבילדעט און רייך. איין אנדער מיידעל אויף דיין ארט וואלט זיך גליקליך גישעצט. ווען ער זאל זיא וועלין נעמען —. נא? ווער וועט זיך אויף דיר היינט אומקוקין אפילו מיט דיין געלד? ביסט שוין אלט, ביסט ניט אזוי שעהן וויא אמאהל, האסטו איהם שוין אנגיוואוירען טאכטער מעגסטו שוין וויינען — איך וועל שוין אויף דיר קיין רחמנות האבין אז דוא האסט אויף דיר קיין רחמנות.

חנה אך לאז מיך צו רוה, איך קען יעצט מיט דיר ניט שפרעכין איך בין עפעס שמאכטעטעריש...

יצחק שמאכטעטעריש?... וועה וועה איז צו מיר (אב).

חנה (זיא קרימט זיך נאך) שלמה'ן זאל איך איהם נעמען? א מייערער נאמען „שלמה" גלאט ער וויל איך זאל אזוי חתונה האבין: גוט מארגין גוט יאהר! — ניין מיר ריכט עס ניט אין דער נאזע, איך וואלט גיוואלט ס'זאל זיך ראשען, טאראראמען, פילדערין, אם אשמייגער וויא דא (זיא ווייזט אויף דעם ביכעל).

בעדינטער איונגער מאן פרעגט זיך צו אייך, זאל איך איהם אריין לאזין?

חנה וויא הייסט ער?

בעדינטער ער זאגט מיר ער הייסט פראנץ פראנצענזאהן! —

חנה געדאפעלט?... בעט איהם אריין! — (דיענער עפינט דיא טהיר).

קבצנזאהן (קומט אריין שארלאטאניש) מיין קאמפלימענט ווערטעס פריילין.—

חנה וָואהל בֶּעקוּמֶען! — בִּיטֶע פּלאצען זָיא. (אפארט) וָיא שֶׁעהן עֶר רֶעדט דַייטְשׁ.

קבצנזאהן (אפארט) וֶועלְכֶע שֵׁיינְהַייט! —

חנה (אפארט) אונ הֵייסְט פּראנץ!

קבצנזאהן (אפארט) רֵייצֶענְד אונ יוּנְג!

חנה (אפארט) אונ מִיט שְׁוַוארְצֶע וָואנְצֶעלֶעךְ!

קבצנזאהן (צו איהר) עֶנְטשוּלְדִיגֶען זִיא וָואס פַאר אַבּוּךְ אִיז דִיזֶעס זִיא עֶרְלוֹיבֶּען?

חנה יַא, נֵיין, אִיךְ בִּיטֶע, זִיא הַאבֶּען בֶּעשַׁאמְפֶּעלֶעךְ גֶעלֶעזֶען דֶעם ראמאן „דָאס גְלִיקְלִיכֶע עהעפּאאר".

פראנץ אָה! דַאס?.. אֶה! יַא אַךְ! (ער זיפצט):

חנה וָיא זִיפְצִין הֶער פְּרַאנְץ? פּראנץ הֵייסֶען זִיא גְלוֹיבּ אִיךְ?

פראנץ צוּמְבֶּעלִיעבֶּען — אוּנ זִיא וַואן אִיךְ פְּרַאגֶע דַארְף?

חנה (צו לייגט דאס ווארט) קא·רא·לי·נא!

פראנץ קאראלינא? מַיין גָאטט!

חנה (אפארט) אַדָאס אִיז אָט אפּנים דָאס גְלִיק וָואס אִיךְ הָאבּ אַזוֹי לַאנְג אַרוּים גִיקוּקְט אוֹיף אִיהם — אַנָא לָאמִיר נָאר אַרַיין קוּקִין אִין בּוּךְ.

(זיא ליינט) לַאנְגֶע שְׁטַאנְדִין זִיא — (אים זויא ווייטער).

פראנץ (מהוּט אפּאל אויף דיא קניע) אָט דָא מֵיין עֶנְגֶעל! מִיט וֶועלְכֶען צוֹיבֶּער הָאסְט דוּא מִיךְ אָמְשְׁטְרִיקְט דַיינֶע אויגִין שַׁיינֶען מִיר וִוי דֶער מָארְגִין זויא הֶעל — דַיינֶע נַאזֶע אָה דַיינֶע נַאזֶע אִיז דִיא נַאזֶע אַלֶער נַאז — דַיין גֶעטְלִיכֶעס בִּילְד זֶעהֶע אִיךְ אִיהם טְרוֹימֶע נוּר אַיין וָוארְט אִיךְ לִיעבֶּע דִיךְ זָאנְסְט שְׁטֶערְבֶּע אִיךְ! —

חנה (אפארט) גוּט גוּט, יֶעצְט לָאמִיךְ זֶעהן וָואס הָאבּ אִיךְ צוּ טוּען (זויא זינגט) אִיךְ וַייס נִיט וָואס מִיר פֶּעהלֶעט (ער זינגט מיט איהר צוּם שלוּסס פון דעם ליעד צו קישען זויא זיך אין דעם מאמענט קומט אַן יצחק).

יצחק וָאס אִיז דָאס? (ער געהט צו צו קבצנזאהן אונ קוקט איהם אַן) מִיט וָואנְצֶעלֶעךְ? יוֹא אמת מִיט וָואנצֶעלֶעךְ (ער באקוקט איהם פון קאפּף ביז פוּס), אָט דָאס אִיז דֶער פאלאסטראנט? נָא אודאי אִיז כדאי גִיוֶועזֶען צוּ וַוארְטִין אוֹיף אַזַא כהורה! קִיק אָן קוּק אָן אוים גִיפּוּצְט אוּנ הָאט

אוודאי נִיט אָקאפֶּקע בַּייא דֶער נשמה.

פראנץ פוּן וַואנֶען הָאט עֶר גִיטְרָאפִין ?

יצחק אָבֶּער וִויא קוּמְט עֶר אַהֶער ? דוּרְךְ וַואנֶען אִיז עֶר דָא אַרַיין אִין שְׁטוּב ?

פראנץ אָבֶּער דָאךְ וַואנֶען קוּמְט מֶען דָא אַרוֹיס ?

יצחק אְט דָאס אִיז אַשַׁארְלַאטַאן ! מֶען קִישְׁט זִיךְ שׁוֹין גָאר ? הֶער נָאר דִיא פַיינֶער יוּנְג ! וָואס טְהוּסְטוּ דָא ? וָואס פַאר ארוּת הָאט דִיךְ גִיבְּרַאכְט אַהֶער ?

פראנץ וָואס פַאר ארוּת הָאט אִיהם אָנְגִיטְרָאגִין אַהֶער ? —

יצחק הָאסְט קֵיין אַנְדֶער אָרְט נִיט גִיהַאט אוֹיס צוּא בְּרֶענְגֶען דַיין שַׁארְלַאטַאנְסְטְוֶוע נָאר דָא בַּיי מִיר ? אוּמְגְלִיקְלִיךְ צוּא מַאכֶען מַיין טָאכְטֶער ? אַרוֹיס ! (ער טרייבט איהם ארוֹיס.)

חנה (אין ביכיל קיקינדיג) אָבֶּער נִיט אַיין וָוארְט וִויא דָא שְׁטֶעהט ?

יצחק (צו חנה) אְט דָאס אִיז אפנים דַיין זִיווּג ! — וִויפִיל אִיךְ הָאבּ דִיר אִיבֶּער גִירֶעד שידוכים אִיז דִיךְ שְׁוֶועהר גִיוֶוען צוּא בֵּייגֶען אוּנ דָא הָאסְטוּ זִיךְ אַזוֹי גִיךְ גִיזִיווּיגְט ? אַשֵׁיינֶער בַּייט פוּן שלמה'ן אוֹיף אִיהם. נָא אוּנ אַזוֹי אַיינֶער מֵיינְסְטוּ וֶועט דִיר קֶענֶען בְּרוֹיט גֶעבֶּען ?

חנה (דיא גאנצע צייט קוקענדיג אין ביכיל אונ רעד צו זיך) אָבֶּער נִיט אַיין וָוארְט וִויא דָא שְׁטֶעהט אָבֶּער אִיךְ וֶועל אִיהם אַנְדֶערְשׁ עֶנְטְוֶועריִן. (צו איהם) אִיךְ פְרֶעג דִיךְ נָאר וָואס ווִילְסְטוּ פוּן מַיין לֶעבֶּען וָואס הָאבֶּען וָואס לָאזְטוּ מִיךְ נִיט גִיבִּינִידַייֶען אוֹיף דֶער וֶועלְט ? קוֹים הָאבּ אִיךְ גִיוָואלְט אַבִּיסִיל צוּ זִיךְ קוּמֶען זִיךְ אַבִּיסִיל ווִידֶערְהָאלֶען טְרָאגְט עֶס אִיהם אָן אִין מִיטֶען ! — יוא יוא נֶא וָואסְזְשֶׁע ווִילְסְטוּ ? אַדָאס אִיז מַיין זִיווּג.. אְט אַזוֹי ווִיל אִיךְ ! אוּנ דִיר זָאג אִיךְ הֶערְסְטוּ ? אִיךְ וֶועה דָאךְ אַז דוּא הָאסְט אִיהם אַרוֹיס גִיטְרִיבִּין אוֹיף דֶער אמתן זָאג אִיךְ דִיר אַז דוּא וֶועסְט מִיר אִיהם נִיט לוֹיפֶען אָפְּזוּכֶען אוּנ מִיר אִיהם בְּרֶענְגֶען אַהֶער גִיפִינְכְט דוּא מִיךְ נִישְׁט מָארְגֶענְדִיגֶען טָאג בַּייא דִיר אִין שְׁטוּב. וִויא מֶען הָאט אַהֶעוֶה אַמֶענְטְשֶׁען בַּייא מִיר אִין שְׁטוּב צוּ בְּלַאמְבִּירֶען. פִי שֶׁעם דִיךְ ! — נָאר אַיין עֶק בְּרֶענְגְסְטוּ מִיר אִיהם צוּרִיק אִיז גוּט — אַלָּא נִיט...

יצחק גָא שַׁא שַׁא טָאכְטֶער! אָט גֶעה אִיךְ אִיהם אָפּ זוּכֶען שַׁא שַׁא (אב).

חנה הָאט אִיהר גִיהֶערְט אַיין אוּנְשִׁיקֶענִישׁ אוֹיף מַיין קָאפּ? אִיךְ הָאבּ קוים דֶערְטַאפְּט מַיין פַּארְטִיע: מַיין פראנצען אוּנ רֶעד אַזוֹיא שֶׁעהן דַייטשׁ אוּנ מִיט שֶׁעהנֶע שְׁוַוארְצֶע וָואוּנְצֶעלֶעךְ, אוּנ שְׁפִּילט דֶעם ראמאן פָאלְקָאמֶען טְרָאגְט עֶס אִיהם אָהן. קוּמְסְט אַרַיין זֶעהר רֶעכְט רֶעד וִויא אַמֶענְטְשׁ, וִויא אִין בִּיכִיל שְׁטֶעהט, נַיין הֶער ־ עֶר נָאר פַאר פַייֶער אוּנ פַאר וַואסֶער אוּנ מֵיינְט עֶס טַאקֶע עֶרֶענְסְט, לָאמִיר נָאר זֶעהן וִויא עֶר וֶועט מִיר נִיט צוּ לִיעבּ טוּעֶן? — מִיר אִיבֶּער שְׁלָאגֶען מַיין ראמאן!... אַזַא שַׁיינֶער טַייֶערֶער ראמאן, אִיטְלִיכֶעס וָוארְט אִיז גָאלְד פֶּערֶעלֶעךְ שִׁיטֶען זִיךְ פוּן יֶעדֶען וָוארְט.

(זיא ליינט ווייטער) אַיינֶע שֶׁעהנֶע זָאמֶער נַאכְט, דִיא נַאטוּר שְׁלִיעף אִין זַאנְפְטִין שְׁלִימֶער אוּנְטֶער דֶעם בְּלוֹיעֶן מִיט בְּרִילַאנְטִין גֶעשְׁטִיקְטֶע דֶעקֶע דֶער הֶעלֶע מָאנְד פַארְשְׁטֶעקְטֶע זַיין בְּלַאכֶעס גֶעזִיכְט אוּנְטֶער דִיא שְׁוַוארְצֶע וָואלְקֶען שְׁלָאף לָאז וֶועלְטְצֶע זִיךְ קאראלינא אוֹיף אִיהְר וַוייכֶעס לַאגֶער טִיעפֶע זִיפְצֶער עֶנְטְשְׁפְּרוּנְגֶען אִיהרֶער בְּרוּסְט פְּלֶעצְלִיךְ הֶעלְט זִיא אַיינֶע זַאנְפְטֶע זִיסֶע שְׁטוּמֶע שִׁיעֶן אִיהר דְרוּיסִין אוּנְטֶער דֶעם פֶענְסְטֶער צוּ פֶערְנֶעהמֶען. (אין דעם מאמענט זינגט פראנץ אונטער דעם פענסטער קאראלינא).

חנה (הערט זיךְ צו) (לײנט) טִיעף בַּאוֶועקְט פוּן דֶעם מֶעלָאדִישֶׁען טֶענֶען קאראלינא לִיעף רַאשׁ צוּם פֶענְסְטֶער אוּנ (זיא ענטלויפט ווערךְ׳ן פענסטער).

יצחק (קוּמט אריין פון דער מיטעל טהיר) זִיא הָאט מִיךְ גִישִׁיקְט אִיהם אָפּזוּכֶען, אִיךְ וַויים וִויא עֶר הָאט גִיקֶענְט אַוֶועק, גֶעה זִיךְ דֶעם גָעכְטִיגֶען טָאג, נַא דִיר אַזַא שְׁלִימַאזִיל אוֹיף מַיין קָאפּ. דָאס אִיז נָאךְ מֶעהר וַוייטִיג אִיךְ אַלַיין זָאל נָאךְ גֶעהן אִיהם אָפּ זוּכֶען! אלא נִיט זָאנְט זִיא אוי דֶער אלא נִיט, חנהלע מַיין טָאכְטֶער! שַׁא אַזָאס אִיז שֶׁעהן! חנהלע! חנהלע! מִיר דַאכְט אַז זִיא אִיז שׁוין אֵיךְ גִיטְא, נָאךְ דָאס וַואלְט מִיר גִיפֶעלְט. אַצוּנְד דַארְף מֶען שׁוין לוֹיפֶען בֵּיידֶע זוּכֶען. חנהלע וִויא בִּיסְטוּ. (ער לאזט זיךְ ארויס לויפן. שלמה קומט איהם ענטגעגען.

שלמה שְׁטָעה שְׁטָעה וְויהִין לויפְּסְטוּ?

יצחק אַי לָאז מִיךְ (ער וויל ארוים לויפין).

שלמה (האלט איהם צוריק) וָואס אִיז דָא? וָואס אִיז?

יצחק עָס אִיז שוין רָעכְט פְרֵעג נִיט – אַי לָאז מִיךְ גִיכֶער!

שלמה וָואס־זְשֶׁע אִיז דָא? דָערְצֵייל מִיר אויךְ!

יצחק אִיךְ מוּז זִיא שוין גֶעהן אָפּ זִיכֶען זִיא אִיז אַנְטְלָאפִין.

שלמה אָט דָאס אִיז גָאר? קוּמְזְשֶׁע צוּרִיק אוּנ זֶעצְט דִיךְ אַנִידֶער דִיא נַארִישָׁער טַאטָע. אוּנ מַאךְ נִיט אַזַא גִיוַואלְד אִיךְ וָועל זִיא דִיר אָפּ זִיכֶען.

יצחק וָואס רֶעדְסְטוּ! דוּא וַוייסְט וְויא זִיא אִיז?

שלמה אַז אִיךְ זָאג דִיר מֶעגְסְטוּ מִיר גְלַייבִּין, זִיא אִיז בַּייא מִיר אַזוי טַייֶער וְויא בַּייא דִיר, וַוארְט זִיטְץ נָאר אַנִידֶער הָאבּ צֵייט.

יצחק זָאגְזְשֶׁע מִיר גִיכֶער אוּנ נֶעם מִיר נִיט אַרוים מַיינֶע כותות דוּא וַוייסְט דָאךְ אַז מַיין גַאנְץ לֶעבִּין הֶענְגְט אִין אִיהר.

שלמה אִיךְ וֶועל דִיר זָאגִין, אִיךְ בִּין שוין דֶערְגַאנְגֶען אַלֶעם דָא אִיז אַזוי וְויא אִיךְ הָאבּ דִיר גִיזָאגְט, דָא אִיז קֵיינֶער נִיט שוּלְדִיג נָאר דוּא אַלֵיין. עַרְשְׁטִינְס גִיסְטוּ אִיהר פִיל נָאךְ. צְוַוייטִינְס הָאסְטוּ זִיךְ נִיט צוּ גִיהֶערְט צוּ אִיהר בִּילְדוּנְג דוּא זָאלְסְט זִיא גִיוָועהן רֶעגֶעלְמֶעסִיג בִּילְדִין אוּנ עֶרְצִיהֶען וָואלְט אַנְדֶערְשׁ גִיוָועהן זִיא הָאט גִילֵייעְנְט אִין בִּיבֶעל אויף אִיהר לֶעבֶען אוּנ דָאס בִּיבֶעל אִיז בַּייא אִיהר תורת משה אוּנ גֶעמְט שוין דֶערְפִין אמוסר אוּנ ווִיל נָאר טוּען וְויא אִין פסוק שְׁטֶעהט, אַצוּנְד אִיז זִיא אַנְטְלָאפִין מִיט אִיהם דוּרךְ דֶעם פֶענְצְטֶער אוּנ זִיצְט אוודאי מִיט אִיהם אִין הויף אָדֶער אִין קֶעךְ דִיא הָאט מִיט אִיהם אַזוי גִידַארְפְט אַנְטְלויפִין דוּרךְ דֶעם פֶענְסְטֶער אַזוי וְויא דוּא. נָאר אִין בִּיבֶעל שְׁטֶעהט דָאךְ אַזוי!... בַּאלְד וֶועסְטוּ עֶרְהַאלְטִין פוּן אִיהר אַבְּרִיף דוּא זָאלְסְט זַייא בֶּענְטְשֶׁען, אוּנ זִיא וֶועט מִיט אִיהם חתונה הָאבֶּען, דוּא וֶועסְט עֶס אִיהר מוּזֶען צוּ לִיעבּ טוּעֶן מִיט דֶעם וֶועט זִיךְ עֶנְדִיגֶען דֶער עֶרְשְׁטֶער טֵייל פוּן דֶעם ראמאן. מֶעהר וֶועט זִיא דִיר שוין קֵיין קָאפּ נִיט דִילֶען דָאס מֶעגְסְטוּ זַיין זִיכֶער. וַוייסְטוּ פַאר וָואס? וַוייל אִין בִּיבֶעל שְׁטֵייט שוין נִיט

מֶעהר. נָאר בַּיים צְוַוייטֶען טַייל פון דֶעם ראמאן וִוינְטְשׁ אִיךְ מִיר נִיט צוּ זַיין, זִיא הָאט אַריין גִיקִיקְט אִין בִּיכִיל אונ הָאט נִיט גִיזָעהן מִיט וֶועהמֶען זִיא פֶערְבִּינְט זִיךְ דֶער מֶענְטְשׁ אִיז אַגִיפֶעהרְלִיכֶער דָאס ווייס אִיךְ. נָאר אִיךְ וֶועל דִיר דַיין הֶערְץ מֶעהר נִיט שְׁוֶועהר מַאכֶען הַלְוַואי עֶס זָאל זִיךְ אוֹיס לָאזֶען צוּם גוּטֶען, אִיךְ בִּין אַייךְ אוודאי גִימְטַרְייא, אונ זִיא טוּהְט מִיר שְׁטַארְק בַּאנְק – אַלְזוֹיא וִויסֶען זָאלְסְטוּ אַז אִיךְ פָאהר יֶעצְט אַוֶועק וֶועגִין מַיינֶע גִישֶׁעפְטִין דוּא וֶועסְט מִיר אוודאי נִיט וֶועלִין שְׁרַייבִּין וָואס דָא וֶועט פָארְגֶעהן. הָאבּ אִיךְ מִיר דָא בַּאשְׁטֶעלְט אַגוּטֶען פְרַיינְד וָואס עֶר וֶועט מִיר מִיט יֶעדֶער פָּאסְט שְׁרַייבִּין וָואס דָא וֶועט פָארְגֶעהן, אונ קוים וֶועל אִיךְ הֶערִין אִז זִיא שְׁטֶעהט שְׁלֶעכְט וֶועל אִיךְ אוֹיגֶענְבְּלִיק קוּמֶען אַהֶער. דִיא הָאפְנוּנְג הָאבּ אִיךְ נִיט פֶערְלוֹירֶען. נָאךְ אַלֶע וַואכֶען זָאג אִיךְ דִיר אַז זִיא בְּלַייבְּט מַיינֶע אַדְרֶע (אב).

עדינטער (קומט אריין מיט אבריף) אַיין בְּרִיעף פון אַייֶער קִינְדֶער!

יצחק נָא נָא רִיף זַיי שׁוֹין אַרַיין מיילא וָואס זָאל אִיךְ טוּעֶן.

חנה (גערימט פראנצען) הָאבֶּע דִיא עֶרֶע פָאהר צוּ שְׁטֶעלִין מַיין נָאטוֶועלִינֶען פַּאטֶער זָאל לֶעבֶּען.

פראנץ ברוךְ דין אמת!

חנה פַּאטֶער דַיין זֶעגִין! וָואס וַויינְסְטוּ?

יצחק פַאר שמחה טָאכְטֶער, לָאז דִיר גָאטט הֶעלְפִין וִויא אִיךְ וִוינְשׁ דִיר (ער לייגט ארויף אויף ביידע דיא הענד בענשט זייא וויינענדיג אונ געהט אב).

חנה עֶס אִיז אפילו נִיט אַזוֹי גוּט דַייטְשׁ נָאר לָאז זַיין הַא! וָואס זָאגְסְטוּ פראנץ?

פראנץ פַארְשְׁטֵייט זִיךְ, עֶרְשְׁטִינְס הָאט דֶער פָאטֶער דֶעם ראמאן נִיט גִילֶעזֶען אונ צְוַוייטֶענְס שְׁטֶעהט דָאךְ מֶעהר נִיט אִין בִּיכִיל גִישְׁרִיבִּין וַוייל דָא הָאט זִיךְ גִיעֶנְדִיגְט דִיא עֶרְשְׁטֶע טְהַייל פון דֶעם ראמאן.

חנה וָואס ס'אִיז נָאךְ דָא אַ צְוַוייטֶער טְהַייל? אונ אִיךְ וַוייס גָאר נִיט?

פראנץ עֶ עֶ עֶ נָאךְ וָואס פַאר אַטֵייל פִיל שֶׁענֶער פון דֶעם עֶרְשְׁטֶען.

חנה קֶען אִיךְ אִיהם לֶעזִין?

פראנץ נַיין ! נָאר אִיךְ קֶען אִיהְם אויסְעֶנְוֶוענִיג חַייל דֶער צְווייטֶער טֵייל אִיז מֶעהְר פְּרַאקְטִישׁ . אִיךְ וֶועל אִיהְם מִיט דִיר דוּרְךְ גֶעהְן וִויא עֶס דַארְף צוּ זַיין .

חנה אִיךְ בֶּעט דִיךְ וִויא הֵייבְּט זִיךְ אָהְן דֶער צְווייטֶער טֵייל .

פראנץ דָאס גִידֶענְק אִיךְ אַז פראנץ מִיט קאראלינע מוּזֶען חתונה הָאבֶּען .

חנה נָא דָאס וֶועט דָאךְ במילא זַיין .

פראנץ אוּנ קאראלינא מוּז אוּים וֶוערְקֶען בַּיים פַאטֶער סַאי מִיט גוּטֶען סַאי מִיט בֵּייזֶען עֶר זָאל אוּיף אִיהְם פַארְשְׁרַייבֶּען דָאס הויז מִיט זַיין גַאנְץ פַארְמֶעגֶען .

חנה עֶ דָאס אִיז אַקְלֵיינִיגְקֵייט דוּא וֵייסְט דָאךְ אַז אִיךְ הָאבּ דִיא דעה בַּיים טַאטֶען . נָא וַוייטֶער .

פראנץ יֶעצְט קֶען אִיךְ מִיר גְרַאדֶע נִיט אַזוֹי פִיל עֶרְאִינֶערְן נָאר צוּ בִּיסְלֶעך וַויים וֶועל אִיךְ דִיר שׁוֹין דֶערְצֶעהְלֶען הַא הַא עֶס קוּמְט פָאר מֶען דַארְף זִינְגֶען , פְרֵיילִיךְ זַיין . אבל מֶען טַאנְצְט אוּנ ס'אִיז פְרֵיילִיךְ .

חנה אָ לֶעבֶּען זָאלְסְטוּ .

פראנץ אָט נָא דִיר שׁוֹין אַבֵּיישְׁפִּיל דָאס עֶרְשְׁטֶע לִיד פַאנְגְט אַזוֹי אָהְן -

(ער זינגט)

נִימָא שׁוֹין דִיא צַייטֶען
פוּן כלי זמרים אוּנ בדחנים
מִיר מֶענְטְשֶׁען מִיר לַייטֶען
דַארְפֶען קֵיין שדכנים
אָט אַזוֹי אָט אַזוֹי
הָאט מֶען חתונה גַאנְץ פֵיין נָאךְ דֶעם ראמאן
אוּנ אַלִיעבֶּע מוּז זַיין .

מִיר יוּנְגֶע לַייט מֶעגֶען
נָאר אַנְדֶערְשׁ הֵיירַאטֶען

מיר דאַרְפִין נִים פְרֶעגְן
קיין מַאמֶען. קיין טאַטֶען
אָט אַזוי אָט אַזוי
לאָט מְען חתונה גאַנְץ פֵיין נאָךְ דעם ראָמאַן
אונ אַלִיעבֶּע מוז זיין.

זיי טאַנצען ביידע פאַרהאַנג פאַלט

ענדע דעם דריטען אקט

פירטער אקט

(שטעלט פאר חנהלע'ס ארעמ ציממער אויף איין אלט צו בראכען טישעל ליגט אבריעוועלע) .

טה ניטא קיינער אדא אפנים וואהינען זייא ; גאר ניט מיאוס ליידיגע פיסך וועגט. אטישיל אבענקיל . אשעהענער תכלית גיווארין פון אזא עשירות איינינגע מאנאטה נאך זייער חתונה האבען זייא שוין פיעל איינגעבראכט אין דער ווירטשאפט. דאס הויז האט מען צו גינומען פאר שולדין. דאס מעבעל פארקויפט . אונ חנהלע קיהלט זיך אלץ גיט. איהר שטרינגער פאהרט ארום אויף דער וועלט שארלאטאנעווען, אונ זיא פארקויפט פון זיך דאס לעצטע קלייד אונ שיקט איהם צו אויף הוצאות. ניין! יעצט פאהר איך שוין ניט אוועק פון דאנען ביז עס וועט שוין נעמען איין עק. (ער דערזעהט אבריף) הא! אבריף? אוודאי פון איהר פראנצין. – (ער ליינט) יוא חלעבין! ח ח ח אדאס איז אשטרינגאר ער האט אפילו אויף קיין פאפיר ניהאט האט ער גינומען אשפיטיע קארטע פון דעם האטעל אונ האט אויף דעם אן גישריבין אבריף. וואס דא טהוט זיך. אוים גימישט פאעזיא מיט זויערע איערקעם ווינער שניצעל מיט ליעבעם ערקלעהרונגען אונ זיא ליינט עס אוודאי אונ מייעט אן דער פון. נארישע חנהלע! מיר וועלין זעהן איך וועל פריווען רעדין מיט איהר. אפשר האט ער זיא שוין אנגעלערינט אזא זיא גייט .

חנהלע קוממט אהן

א סאלאמאן! וואס טהוט איהר דא? אגאסט;

שלמה וויא געהט עס דיר חנהלע ?

חנה וויא זאל עס מיר געהן איך האב מיך ניט צו באקלאגן. גאט זייא דאנק.

שלמה נאך יעצט ווילסטו מיך נארען חנהלע! מיין ניט אז איך ווייס פון גאר ניט. איך ווייס אלעס וואס דא געהט פאהר, איך ווייס וויא דוא לעבסט. איך ווייס וויא ער האט דיך אויסגיבראכט, איך ווייס אז דיין פאטער איז פאר צרות גישטארבן. איך ווייס וויא שלעכט דיר איז אז דוא האסט ניט מיט וואס איבער צו לעבן. איך ווייס אז דיין פראנץ פאהרט ארום שארלאטאנעווען, אונ דוא פארקויפסט פון דיר דאס לעצטע קלייד אונ שיקסט איהם ארויס איך ווייס וויא אונגליקליך דוא ביזט יעצט בין איך גיקומען דיך ראטעווען.

חנהלע וויא הייסט ראטעווען ?

שלמה פריהר האסטו ניט גיוואלט הערן אז מיר האבן דיר פראפעצייהט אז דער סוף וועט אזוי זיין. יעצט דאכט מיר איז שוין צייט זאלסט זעהן וויא שלעכט אונ טרויריג עס גייט דיר דער צווייטער טייל פון דעם ראמאן אונ זאלסט זעהן וויא גיך ס'זאל נעהמען איין עק!

חנהלע וואס מיינט איהר מיט דעם ?

שלמה איך מיין אפ ראטעווען דיין עהרע דיין לעבן פון דעם שטרינגאר כל זמן ס'איז נאך צייט.

חנהלע דער וויל איז גאר מיין מאן. דארפט איהר איהם ניט באליידיגען אויב איהר זענט מיר ווירקליך א גוטער פריינד.

שלמה האב רחמנות אויף דיר חנהלע!

חנה אויב איהר ווילט אזוי גוט זיין וועל איך אייך עפעס בעטען איהר זאלט מיר צו ליב טוען. מיין מאן דארף באלד אנקומען פון נאלאו מינטש איך ניט איהר זאלט זיין דערביי.

שלמה אדיע! אויפס ווידער זעהען (אב)

חנה שלמה איז פיין דאס איז אמת – נאר —

הונגערמאן (פאלט אריין) נאך ניט גיקומען מיין ברידער! מיר האבן ערהאלטען אבריף אז ער דארף היינט קומען!

חנה איך האב אויך ערהאלטען א דעפעשע אז היינט מיטן לעצטען צוג קומט ער.

הונגערמאן אזוי? מיטן לעצטען צוג דארף מען געהן אויפן באהן איהר געהט ניט?

חנה ניין איך מוז איהם דא אין דער היים ערווארטען.

הונגערמאן אבער אבאקשיש וועל איך האבען אז איך וועל איהם אייך ברענגען! (אב).

חנהלה לאמיר זעהן אבט דער זייגער. ער איז מחויב באלד אן צו קומען. אלעבעדיגער יונג. נאך צו פיעל לעבעדיג, פון דער התונה אן זעה איך איהם זעלטען אין דער היים. נאר ער מאכט רייזען. נאר מן הכתם ווייסט ער – ענדליך האב איך ערהאלטען פון איהם אבריף אז ער קומט, נאר איך פערשטעה איהם ניט. ס'איז עפעס אוים גימישט פראכט יודיש מיט טיעף דייטש נאר מיט גרויס מיה האב איך פארשטאנען אז ער דארף נייטיג געלד, האב איך איהם צו גישיקט. ער איז נעבעך גיוועהן פארשולדיגט אין האטעל איבעריך קאפ אונ האט ניט גיהאט מיט וואס אהיים צו קומען אזוי דאכט מיר שטעהט אין בריף. אנוא לאמיך נאך אמאהל לייענען. (זיא נעמט דעם בריף). עפעס איז ער האלב גידריקט, האלב גישריבען, האלב יודיש, האלב דייטש. נאר מן הכתם איז דיא מאדע אזויא. (זיא ליינט) מיינע טייערע שפייזע קארטע האטעל צוקער! קאראלינא, דוא וועסט מיר געוויס ענטשולדיגען וואס איך האב אין נאלאץ קיין גוטע נישעפטען גימאכט. דיא צייט איז זעהר שלעכט קאלטע רייזען פערדינגען קאוויאר האלבע פארציאנגען זאכציג סאנטען. (אב

יד) אַלעגַאנטע צייט. (זיא לייגט וויטער) איך געה אַרום דיא גאַנצע טעג אונ ניפּך נאר ניט ברויט סופּע באַליאַן — דורך דיא נעכט קען איך ניט שלאָפֿען. אונ טראַכט נאר פֿון דיר גיבראַטענע אינדיטשקע מיט שפּינאַט. וויא גליקליך וואָלט איך געוועזין ווען איך זאָל זיין לעבין דיר ראָסבראַטין מיט צוויבעל — מיינע גידאַנקען שוועבען אַרום אין סערדינען קאַס אין זויערע גורקען אַבציג קאַנטען. אבלל איך מוז אַהיים קומען נאר ס'פּעהלט מיר אָבער גידעמפּטע געהירען מיט מאַקאַראָנען גאַנצע פּאַרציאָנען — געלד. איך בין זעהר פֿי שולדיג, בעט איך דיך מיינע טייערע אמלעט מיט קאָנפֿעטאַר מי מיט דער ערשטער פּאָסט דיא סומע צו [illegible] שיקען כדי איך זאָ קאָנען בעדינטע ליבט צימער [illegible]על אַהיים קוסע צו זאַמען הונדערט אונ צוואַנציג דיין ליעבענדער פראַנץ ערהאַלטען מאַרקוס צוקער. נוא דאַרף איך ניט פֿאַרקויפֿין אפילו דאס לעצטע העמד אונ איהם צו שיקען, אונ איך האָב מאַקי אַזוי גיטוען חאַטשי ער האט ניט אַזוי דיא ווערטה, ווייל באַלד נאך דער חתונה האט ער אויף גיהערט צו רעדן דייטש. גלייך וויא ער האט נאר קיינמאָהל ניט גיקענט. אַהא קיר דאַכט ער געהט.

הונגערמאן אט האט איהר איהם.

קאבצנזאהן קעטצעלע!

חנהלע קאַטעריל! (זיא צו קישען זיך)

קבצנזאהן וואָס הערט זיך עפּעס דא אין שטעטיל?

חנה איך ווייס אַז דוא פֿאַהרסט אַוועק קומט מיין פֿיס ניט אַרויס אויף דער גאַס אונ איך בענג אַזוי נאך דיר. וועקסט שוין מעהר ניט אַוועק פֿאַהרען קאַטעריל.

קבצנזאהן ניין קעצעלע. נאַ פֿיין מיך אַרויס איך דאַרף געהן זעהן וואָס מיין חברה מהום.

חנה קום אַהין דיך הערבט גישלאָגען פֿון יונג אונ לויפֿט שוין אַוועק

מיר דאכט איך האב מיר פארדינט בייא דיר אז דוא זאלסט זיך אביסיל מיט מיר אונטערהאלטען. דוא וועסט ניט פארשפעטיגען. רוהר דיך אויף דוא ביזט דאך ערשט פון דעם וועג אונ מארגען קענסטו דיך זעהן מיט וועמען דוא ווילסט:

הבצנואהן נייך קעצעלע איך מוז געהן גישעפט זאכען, האסטו ניט עפיס געלד?

חנה אט זעה וויא דיין קאראלינא איז דיר געטרייא איך האב גיהאטט א דוא וועסט קומען יעסטו דארפען געלד. האב איך פארקויפט דאס זיידען קלייד. האלב האב איך דיר צו גישיקט אויף התצאות אונ האב נאך אפ גישפארט עטליכע פארעס זעהשע איך גיב זייא דיר נאר געה ניט אוועק.

פראנץ א קעצעלע איך האב דאך מיט דיר אויס גינומען אז דוא זאלסט מיר ניט אנטגעגען רעדין איך מוז אוועק געהן.

חנה נא דיר געלד. נאר זאלסט זיך ניט זאמען (פראנץ אב) וואס זאל איך טוען מיט איהם איך האב איהם פארט ליעב חאטשי איך האב פון איהם גרויסע צרות. (שלמה קומט אהן).

שלמה נא חנהלע!

חנה וואס נא וואס ווילט איהר?

שלמה נא האסט זיך נאך ניט איבער צייגט וויא אומגליקליך דוא ביזט.

חנה ווילט איהר מיך גליקליך מאכען? וואס הייסט בייא איך אומגליקליך?

שלמה דוא מאכסט זיך ניט פארשטייענדיג.

חנה הערט שלמה זאל איך מיט אייך אפען רעדין. טהוט איהר מיר אגרויסע רעה וואס איהר קומט אהער, בייא מיר אין דיא אויגין זעה איך מיך ניט אומגליקליך. בייא אייך אין דיא אויגין זאגט איהר יוא! פערזשע בעט אייך איהר זאלט מיך אויפקלערין?

שלמה פארשטייט זיך אז דער ווארעם ליגט אין חריין. מיינט ער אז מאן

קֵיין זִיסֶעדס נִיטָא. אִיךְ בִּין פְּרַאקְטִישֶׁער פוּן דִיר דוּא מְהוּטָם נָאךְ קִינְדֶערִישׁ דוּא ווייסְט נָאךְ נִיט וָואס הֵייסְט פְרֵיינְד – שַׁאפְט עֶרְגֶעבֶּענְהֵייט מֶענְטְשְׁהֵייט. (מען הערט אונטער דיא קאליסען פראנצען זינגען) אַהַא אַט גֶעהֶט דַיין מוּזִיק אוֹיפְס ווידֶערְזֶעהְן (אב)·

פראנץ (קימט אריין זינגענדיג) וַוארְטוּשָׁע וַוארְטָזְשָׁע בְּרִידֶער זַארֶעס קֶעצֶעלֶע פַּא אַט גֶעה אִיךְ בְּרֶענְגֶען פְרִישֶׁע פַּארֶעס קֶעצֶעלֶע פַּא גֶעךְ גֶעם מִיךְ אַרוּם אוּנ גִיבּ מִיר אַקִישׁ.

חנה וִיעה אִיז מִיר וָואס איז דָאס? קוּק דִיךְ אָהְן.

פראנץ וָואס.? אִיךְ גִיפֶעל דִיר נִיט? זֶעה נָאר דִיא שְׁוַוארְצֶע וָואנְצֶעלֶעךְ.

חנה וָועה אִיז מִיר וִיא בִּיזְטוּ גִיוָועהְן. פראנץ דֶערְמַאן זִיךְ וִיא דוּא בִּיזְט.

פראנץ הַא הַא וָואס רוּפְסְטוּ מִיךְ פראנץ, רוּף מִיךְ קבצנזאהן. וָואס מִיר פראנץ דוּא גִיסְט גֶעלְד אִיךְ מַאךְ דִיר דָעם טוֹידְט?

חנה וָועה אִיז מַיין לֶעבֶּען. (זיא וויינט).

פראנץ וֶועה אִיז מַיין לֶעבֶּען אַז אִיךְ הָאבּ גִידַארְפְט אָן קוּמֶען צוּ אַזַא שְׁלֶעכְטֶע זִיא זָאל קֵיין רחמנות הָאבִּין אוֹיף מִיר. דוּא גִיסְט גֶעלְד?

חנה וֶועמִין זָאגְסְטוּ דָאס דַיין קאראלינא?

פראנץ וָואס מִיר קאראלינא חנה מַאקָארָאנָא הֵייסְטוּ.

חנה גָאטט שְׁטַארְקֶער וָואס אִיז דָאס?

פראנץ דָאס אִיז דֶער צְווייטֶער טֵייל פוּן ראמאן הָאבּט גִיוָואלְט אראמאן הָאסְטוּ דִיר אראמאן חַארְט אִיךְ וֶועל דִיר חַיִן!

חנה לַייג דִיךְ צוּ אַבִּיסִיל רוּה דִיךְ אוֹיס מַאךְ נִיט קֵיין שַׁאנְדֶע.

פראנץ וָואס מִיךְ בַּאלֵיידִיגֶען! דוּא וַוייסְט מִיט וֶועמֶען דוּא רֶעדְסְט?

חנה קוּק אָהן וֶוער עֶס שְׁטֵייט פַאר דִיר.

פראנץ הַא ! וָוער בִּיזְטוּ, נַיין דָאס אִיז גְיִשְׁט מַיין מַארְגָאלְיָע נַיין ! (ער זינגט
גִיבְּזְשַׁע מִיר אִין וָואנְצָעלָע אַקִּישׁ קֶעצָעלָע קֶעצָעלָע פַּא אַז נִיט
תָאפְּסְטוּ אִין קָאפּ אַרֵיין דֶעם טִישׁ קֶעצָעלָע פַּא גִיבְּזְשַׁע פַּארֶעס
אוּנ שְׁפִּיל קֵיין רָאלֶע. וָוארִין אַזַ גְעה אִיךְ בְּרֶענְגֶען מַיין מַארְגָאלְע
קֶעצָעלָע פַּא (אב).

חנה וֶועה אִיז מִיר וָואס פוּן אִיהְם אִיז גְיוָוארִין. וָואס הֵייבְּט מֶען אָן
צוּ טוּעְן ?

שלמה (קומט אריין) חנהלעי נא וָואס זָאגְסְטוּ אַצוּנְד. אִיךְ שְׁטֵעה אוּנְטֶער
דִיא טִיעֶר אוּנ הֶער אַלֶעס צוּ. נָא הָאסְט זִיךְ אַלְס נִיט צוּ בַּאקְלָאגִין ?
נָאךְ נִיט צַייט זָאלְסְט רחמנות הָאבִּין, וַוארְף אִיהְם אַוֶועק, גִם דִיךְ
מִיט אִיהְם זוֹיא לַאנְג ס'אִיז נָאךְ מֶעגְלִיךְ, אֵיידֶער דוּא וֶוערְסְט
פַּארְגִיפְטֶעט. אוּנ קוּם צוּ מִיר צוּ דַיין גִיטְרַייֶען פְרַיינְד, וָואס וֶועט
וִויסֶען וִויא דִיךְ צוּ שֶׁעצֶען ! דוּא שְׁווַייגְסְט ? דוּא עֶנְטְפֶערְסְט נִיט.
חנהלע ! יָעצְט הָאסְטוּ נָאךְ צַייט, עֶנְטְשְׁלִיס דִיךְ אוּנ זָאג מִיר, דוּא
גֶעהְסְט מִיט מִיר. קוּם לָאמִיר אַוֶועק פוּן דַאנֶען, וָוארִין עֶר וֶועט
זַיין דַיין מלאך המות ! חנהלע דִיא צַייט שְׁטֶעהְט נִיט, דוּא גֶעהְסְט
צוּ גֵיין ? זֶעה ס'זָאל דִיר נִיט בַּאנְק טוּעֶן וָוארִין אִיךְ גֶעה יֶעצְט
אַוֶועק וֶועסְטוּ מִיךְ שׁוֹין קֵיין מָאהְל נִיט זֶעהֶן דָאס לֶעצְטֶע מָאהְל זָאג
אִיךְ דִיר חנהלע, קוּם אַנְטְלוֹיף אִין דֶער וֶועלְט. דוּא קֶענְסְט נָאךְ
לֶעבִּין. נָא נָאךְ אֵיינְמָאהְל זָאג אִיךְ דִיר חנהלע דוּא גֶעהְסְט צוּ גֵיין.
אַדְיֶע ! דוּא אוּנְגְלִיקְלִיכֶע, (אב).

חנה אַךְ ! סאלאמאן ! (זיא וויל נאך לויפין סאלאמאנען קומט איהר פראנץ
מיט הונגערמאנען מיט צווייא וועשין מעדליך אנטגעגען).

פראנץ וָואס טְהוּסְטוּ דָא בַּייא מִיר אִין שְׁטִיבּ ? וֶוער בִּיזְטוּ בַּייא מִיר ? אָ
דָאס אִיז מַיין וִוירְטִין גִיוֶועזֶען (ער ווייזט אויף מארגאלע) אוּנ זִיא וֶועט
זַיין מַיינֶע דִיךְ וִויל אִיךְ נִיט קֶענֶען. הַאסְט גִיוָואלְט אַשְׁוַוארְץ
וָואנְצָעלֶע. (ער רייסט אראפ דאס וואנצעלע און גיט איהר) נַא דִיר
אַשְׁוַוארְץ וָואנְצָעלֶע. נָא וָואס שְׁטֵייסְטוּ נָאךְ דָא וָואס פַארְשְׁטֶערְסְטוּ

מִיר מַיין שמחה ! הונגערמאן וַוארְף זִיא אַרויס דִיא נבלה פון מַיין שְׁטוּב .

הונגערמאן (גייט צו איהר) אמצוה אויף דִיר ! הָאסְטוּ גיזָאלְט קִיט מִיר תתנה הָאבִין . אַצוּנְד נֶעם דִיר דָעם דרך . (זייא ווארפין זיא ארויס פון שטוב זיא וויינט . קִבצנזאהן הונגערמאן ביידע וועשין מיידליך מאנצין אקאדריל) .

פארהאנג פאלט

פערוואנדלונג

(שטעלט פאר אהיילִיג ארט — רעכטס אויף אבערגיל זעהט מען אסך מצבות שטעהן צווישן ביימער — אונטער דעם בערגיל פליעסט אוואסער — לינקס וויא דער טויער פון הייליגען ארט מיט אפארקען — נעבען טויער שטעהט דאס שטיבעל פון דעם קברות יוד — אגרעבער שטעהט האלב אין דער ערד — גראבט אקבר — און זינגט זיך צו

1.

גרעבער טִיעף אוּן קַאלְט אִיז דֶער קבר
דֶער מלאך שְׁטֶעהְט דָא מִיט זַיין שְׁוֶוערְד
וִויא צִיטֶערִין דַארְף אִיטְלִיכֶעס אבר
אַז מֶען דַארְף דָא לִיגֶען אִין דֶער עֶרְד .

2.

פַארְשְׁמַאכְט זֶענֶען דָא דִיא לִיפֶּען
דָער צִינְג זִיךְ מֶעהְר נִיט רִיהְרְט

גָּם מֶעג בֵּיים הֶערְצִין דָא צִיפֶּען
גִיפִינְט מֶען קֵיין בִּיסֶעלֶע סְפִּירְט

3.

אִין דֶעם טוּיטִין הָאבּ אִיךְ אנקמה
עֶר הָאט קֵיין מָאהְל פוּן אַטְרִינְק נִיט גִיבְּרַאכְט .
עֶר וָואלְט שׁוֹין גִיוָואלְט יֶעצְט דֶערְקְוִויקִין זַיין נשמה
נָעה טְרִינְק אַז דֶער פִּיסְק אִיז פַארְמַאכְט .

4.

וָואס עֶר אִיז קֵיין מָאל גֶעקוּמֶען אִין שֶׁענְק .
אוּנ הָאט נִיט פֶערְזוּכְט קֵיין בִּיסֶעלֶע דָאס
דֶערְפַאר טְרִינְקְט עֶר בַּייא מִיר הַיינְט קְרֶענְק
אוּנ פֶערְבֵּייסְט מִיט דֶער שְׁטֵיינֶערְנֶער צָאם .

(ער ווארפט אוועק דיא לאפעטע)

פֶּע אַבִּיטֶערֶע פרנסה נַאדֶער אַזַא מלאכה הַאנְדְלִין מִיט בְּלַאסְטֶע פֶּנִימֶער וָואס מֶען קָען מִיט זַייא קֵיין וָוארְט נִיט רֶעדִין . אוּנ קֵיין לחיים טְרִינְקִין . וֶוען דֶער אֵיינֶער מת זָאל מִיךְ נִיט אוּנְטֶערְהַאלְטִין הָאלְט אִיךְ פַאר מרה שחורה משוגע גִיוָוארִין . אַז אִיהְר ווילְט קֶען אִיךְ אִיהְם אַייךְ וַוייזִין , נָאר טְאמִיר הָאט אֵיינֶער פחד וָועל אִיךְ אַייךְ גֶעבִּין אסגולה מִיט אַלֶע כחות זָאל עֶר זִיךְ אַנְשְׁטְרֶענְגֶען אוּנ יֶעצְט אָן קוּקִין מַיין מת וָועט עֶר זִיךְ שׁוֹין מֶעהְר אוֹיף זַיין לֶעבֶּען נִיט שְׁרֶעקִין אָט שְׁלֶעפּ אִיךְ אִיהְם שׁוֹין , עֶר אִיז דָא! (ער שלעפט ארויס אפלעשיל) וַוארְט אִיךְ הָאבּ נָאךְ אַקְלֵיין מתילי . דָאס שְׁלֶעפּ אִיךְ אַרוֹיס פוּן דֶעם קבר עֶר שְׁלֶעפְּט אַרוֹיס אַקֶעלִישִׁיקִיל פוּן דֶער קֶעשֶׁענֶע . דִיא טַייעֶרֶע מת מצוה קֵיין מָאהְל וָועל אִיךְ דִיר נִיט זָאגִין עליו השלום . אַייבִּיג וָועל אִיךְ דִיךְ הַאלְטִין גֶעבֶּען מִיר דוּרְךְ דִיי

הָאבּ אִיךְ דֶעם לִיכְטִיגֶען גַן עֵדן אויף דֶער וֶועלְט. (ער טרינקט) לחיים צום לֶעבֶּען. נָאךְ אסך לחיים׳ס קֶען מִיר חלילה זַיין צום טוידְט. (מען הערט טריט) הַא! וֶוער גֶעהְט דָאס דָארְטִין אַזויא שְׁפֶּעהְט? אמת? קום אַהֶער אִיךְ וֶועל דִיךְ בַּאגְרָאבִּין. הַא! מיר דַאכְט תנה ר׳ יצחק׳ס טָאכְטֶער יוא! תנה! וָואס טְהוּסְטוּ דָא?

תנה קִימְט אַרַיין אִין אַווַייס קְלֵייד – בְּלַאס – דִיא הָאר צוּפְלָאסִין טְרוֹירִיג
קֶענְט אִיהְר מִיר נִיט וַוייזִין וִויא מַיין טַאטִינְס קבר אִיז?

גרעבער אוי אוי נָאךְ וִויא אַזויא. נָאר אוּמְזִיסְט גֶעהְט נִיט. וֶועט אַרוֹיס אויף אַטְרִינְק וֶועל אִיךְ דִיר בַּאלְד זָאגִין!

תנה קֵיין גֶעלְד הָאבּ אִיךְ נִיט נָאר דָאס אֵיינְצִיגֶע אִיז מִיר גִיבְּלִיבִּין פון מַיין גַאנְץ פַאְרמָעגִין (זיא ווייזט איהם אקליין פינגעריל) דָאס קָאן אִיךְ אַיךְ גֶעבִּין.

גרעבער אקִידוּשִׁין פִּינְגֶערִיל אויך אסחורה אִיךְ וֶועל מקדש זַיין דֶעם שֶׁענְקֶער וֶועל אִיךְ הָאבִּין אַגוּטֶע חתונה. אָט גֶעה אִיךְ שׁוין אוּנ דוּא גֶעה אַרוֹיף אויף דֶעם בֶּערְגִיל גְלַייךְ מִיט דֶער סְטֶעצְקִי נֶעבֶען טַייךְ דֶער בַּייא שְׁטֶעהְט אמצבה דָארְט לִיגְט דַיין טַאטֶע נַיין אֵיילִין אִין דֶער עֶרְד אוּנ אֵיין אֵייל פון מִיר וֶועט זַיין צֶעהְן אַיילִין. נָאר גִיבּ אַכְטִינְג זָאלְסְט נִיט אַרַיין פַאלִין אִין וַואסֶער (אב).

תנה אוּמְגְלִיקְלִיךְ! אוּמְגְלִיקְלִיךְ! יֶעצְט בִּין אִיךְ שׁוין פַאְרפַאלִין. נַיין דָאס קֶען אִיךְ שׁוין מֶעהְר נִיט דֶערְטְרָאגִין. וָואס אִיךְ הָאבּ אוֹיס גִילִיטִין פון דִיר פראנץ. לַיידִין. מַאנְגֶעל. זִידְלֶען. שִׁימְפְּפֶען. באַלֵיידִיגִין אַלֶעס הָאבּ אִיךְ צוּ גִינוּמֶען אוּנ פַאְרטְרָאגִין. גִישְׁפִּילְט אִין קָארְטִין. אויסְגִיבְּרַאכְט דָאס גַאנְצֶע גֶעלְד. גִישִׁיכֶּרְט. אָבֶּער דָאס וַוארְפִין זִיךְ מִיט מִיר. מִיךְ אַרוֹיס טְרַייבִּין אוּנ אַרַיין בְּרֶענְגִין אֵיין אַנְדֶערֶע. פַאְרבַּייטִין מִיךְ אויף אֵיין אַנְדֶערֶע! נַיין! דָאס קֶען אִיךְ שׁוין מֶער נִיט אויס הַאלְטִין. סאלאמאן! גִיטְרַייֶער סאלאמאן דִיר הָאבּ אִיךְ אָט גִיזָאגְט בֶּעסְסֶער פְרַיינְד קוּמְט מִיר אַזוֹי? פַאטֶער! גִיטְרַייֶער פַאטֶער!

דִיךְ הָאבּ אִיךְ אויךְ נִיט גִיוָואלְט פָאלְגִין אוּנ הָאבּ דִיךְ גִיטְרִיבְּן יוּנְג אִין דֶער עֶרְד. אִיךְ הָאבּ דִיר פַארְאִימֶערְט דַיין לֶעבְּעֶן אוּנ דִיר גִיקִירְצְט דַיינֶע יָאהְרֶען. קוּמְט עֶס מִיר טַאקִי אַזוֹי. פֶערְצַייעַ מִיר לִיבֶּער פָאטֶער! אִיךְ זֶעה וִויא עֶס אִיז מִיר גוּט בַּאצָאהְלְט גִיוָוארִין. אַיין עֶק! אִיךְ הָאבּ שׁוֹין דָא נִיט וָואס צוּ טוּעֶן אִיךְ דַארְף גֶעהְן אַהֵיים! – אַהֵיים? וִויא הָאבּ אִיךְ דֶען אַהֵיים אַז אִיךְ בִּין אַזוֹיא עֶלֶענְד וִויא אַשְׁטֵיין. יוֹא דָא אִיז מַיין הֵיים. (זינגט)

זִיא אִיז דָא דִיא הֵיים, וִויא הִין אַלֶע מֶענְשֶׁען קוּמֶען.
פוּן זֵייעֶר לֶעבֶּענְס רֵייזֶע וֶוען זֵייא וֶוערֶען מִיד –.
אִיךְ גֶעה אַהִין פוּן וואָנֶען אִיךְ בִּין גֶעקוּמֶען.
נֶעהְם וֶועלְט פוּן מִיר דָאס לֶעצְטֶע אַבְּשִׁיעְדְס לִיעד –.

(דער הימעל פֿארוואלקינט זיך מען הערט דינערין און בליטצען)

חנה (זינגט) אָה נַאטוּר, גֶעטְרֵייֶע מוּטֶער! – וֶוען דֶער גְלֶענְדֶער פוּן יֵערֶען
וֶוערְט פֶערְשְׁטוֹיסֶען אִין זְכוּת גֶעבִּךְ זַיין רוּה
דִיא אֵיינְצִיגֶע בִּיסְטוּ, וָואס דוּא עֶמְפְפַאנְגְסְט אִיהְם אִין פְרֵיידִין
אוּנ אִין דַיין קַאלְטֶען שׁוֹיס נֶעהְמְסְטוּ אִיהְם וואָרֶעם צוּ –

(עס דינערט שטארקער און בליצט — חנה געהט ארויף אויף אבערגיל, אויף וועלכען עס שטעהט אמצבה זיא פֿאלט אויף דיא קניע און זינגט)

גֶעטְרֵייעֶר פַאטֶער מַיינֶער, צֶערְטְלִיכֶער אוּנ לִיעבֶּער:
פֶערְטְרִיבֶּען הָאבּ אִיךְ דִיךְ פוּן מִיר (זיא הייבט זיך אויף)
אִיהְר גְרִינְגֶע חְוואָלֶיעס! שִׁיפְּט מִיךְ גִיכֶער אִיבֶּער
וואָרְם, פַאטֶער, וואָרְט אִיךְ קוּם אויךְ בַּאלְד צוּ דִיר...

(זיא האפט זיך אויף לויפט אוועק צום טייך — לינקס פערוויקעלט
מיט אשהארצין מאנטיל קומט אן שלמה ער טראגט איין לאמטערנע
אין דער האנד) .

שלמה — אהא דאכט זיך דארף זיא זיין — אהער האב איך זיא געזעהן
דאכט מיר, לויפען — שלעכט — אגיעפעהרליך ארט פאר איהר !

חנה — (פון ווייטען) אהיע כאלאמאן ! (מען הערט אפליעסק אין וואססער)

שלמה (ערשראקען) וועה איז מיר הנהלע ! (ער װארפט אראפ פון זיך שנעל
דיא מאנטיל — שטעלט אנידער דאס לאמטערנדיל און לויפט ארויס
אין דיא זייט. ווייא ער האט דערהערט דאס קול — לינקס פון דעם
שטיעבעל פון דעם קברות. יודען לויפען ארויס — אסך יודען אין דיא
קאפאטים — ווייבער יונגלעך — מיט ליכט און לאמטערנעס אין דיא
הענד — שטעלין זיך אויס נעבען דעם טייכיל. קוקין אריין — (זינגען)

זעהט איין אומגליק פון דער העלער הויט
ווייא א מענשען איז באשערט דער טויט .
ווייא קומט זיא אהער ?

(זייא טהאטין מיט דיא פינגער רעכטס)

ווער קען זיא ווער ווער ?

אי אוי ארחמנות ! זיא איז דערטרינקען געווארין .

(אין דעם מאמענט — פאהרט דורך אין טייכעל אשיפעל — שלמה
האלט אויף זיינע הענט דיא דערטרינקענע חנהלין — קוקט אויף איהר
און וויינט) — .

ТЕАТРЪ
00790 — 6-FEB.191
Н.С.ЛИПОВСКА